

Täysistunto

Tiistai 9.5.2017 klo 14.05—16.15

Täysistunto alkoi klo 14.05. Täysistunto päättyi klo 16.15.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.05—16.00) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.00—16.15).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 9.5.2017 antanut hallituksen esityksen HE 47/2017 vp.

2.2. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2016 (K 16/2017 vp).

2.3. Vaalien toimittaminen

Valtioneuvoston jäseneksi nimitetyn Jari Lepän tilalle on valittava jäsen suureen valiokuntaan ja maa- ja metsätalousvaliokuntaan sekä varajäsen talousvaliokuntaan. Niin ikään valtioneuvoston jäseneksi nimitetyn Antti Häkkäsen tilalle on valittava jäsen perustuslakivaliokuntaan ja hallintovaliokuntaan sekä varajäsen sivistysvaliokuntaan. Edellä mainittujen toimielinten täydennysvaalit toimitetaan keskiviikkona 10.5.2017 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 10.5.2017 klo 11.

3. Olavi Ala-Nissilän vapautuspyyntö pankkivaltuuston jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 22/2017 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.5.2017 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 10.5.2017 klo 11.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

4. Antti Häkkäsen vapautuspyyntö eduskunnan tilintarkastajien jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 23/2017 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.5.2017 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 10.5.2017 klo 11.

5. Antti Häkkäsen vapautuspyyntö Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 24/2017 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.5.2017 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 10.5.2017 klo 11.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saamen kielilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu

14.07 **Markus Mustajärvi vas:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys liittyy paitsi hallinnollisiin uudistuksiin myös siihen, että poistetaan saamelaiskärjälain mukainen viittaus saamelaisiin, ja se määritelmä on ollut pitkään kiistanalainen. Oleellistahan on se, että palveluita saa se, joka kokee äidinkielekseen saamen kielen. Oleellista on siis turvata kielilliset ja kulttuuriset oikeudet. Ilman kieltä ei ole kulttuuria ja ilman niitä elinkeinoja, jotka turvaavat perinteiset elinkeinot ja elämisen muodon, ei ole kohta kumpaakaan, ei kieltä eikä kulttuuria. Tässä suhteessa valtiovalta ei ole toiminut tämän hallituksen esityksen perustelujen ja tavoitteitten mukaisesti. Jos muistaa, mitä tapahtui kalastuslaissa, Metsähallitus-laissa ja Tenojoki-sopimuksessa, niin niissä kaikissa kavennettiin saamelaisten oikeuksia ja elintilaa.

Tämän lisäksi jotkut kunnat ovat huomauttaneet, että täytyvätkö lain tavoitteet, siitä syystä, että kunnille osoitetut resurssit ovat liian pienet. Velvoitteet ovat selvät, mutta pelimerkkejä ei ole läheskään kaikissa kunnissa tarpeeksi. Oleellista on muistaa myös se, että saamelaisia asuu hyvin paljon muualla kuin saamen kotiseutualueella ja silloin olisi äärimmäisen tärkeä kyetä tukemaan saamenkielisten opetusta esimerkiksi kielipesätoiminnalla.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

14.09 Oikeusministeri Antti Häkkinen: Arvoisa puhemies! Perustuslaissa me säädämme eri kieliryhmien oikeudesta ylläpitää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielilailta turvataan perustuslain ja Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten vaatimalla tavalla saamelaisten oikeus ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan sekä käyttää tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa omaa saamen kieltään, inarinsaamea, koltansaamea tai pohjoissaamea. Suomen kansallinen lainsäädäntö ja kansainväliset ihmisoikeussopimukset velvoittavat viranomaisia toteuttamaan saamelaisten erityisesti kieleen ja kulttuuriin liittyvät oikeudet, jotta saamelaisten oikeudet toteutuvat yhdenvertaisesti kaikkiin väestöryhmiin nähden.

Saamen kielilakia ehdotetaan nyt muutettavaksi maakuntaudistuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan uudistuksen johdosta. Lain muuttaminen on välttämätöntä, jotta saamelaisten kielelliset oikeudet eivät heikenny sote- ja maakuntaudistuksen yhteydessä. Hallintoa järjestettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 17 §:ssä säädetyt kielelliset perusoikeudet. Tässä valmisteluvaiheessa on katsottu, että on tarkoituksenmukaista tehdä sote- ja maakuntaudistuksen edellyttämät tekniset muutokset tähän kielilakiin.

Saamen kielilakia sovelletaan kaikkiin julkiselle vallalle kuuluviin tehtäviin, jotka kuuluvat laissa tarkoitetuille viranomaisille. Laissa säilytetään edelleen se periaate, että saamelaisilla olisi laajempi oikeus asioida saamen kielellä omalla kotiseutualueellaan. Esityksessä ehdotettujen muutosten myötä saamen kielilain säännökset siis tulisivat koskemaan myös maakuntia ja erityisesti Lapin maakuntaa. Lähtökohtana ja tavoitteena on, etteivät kielelliset oikeudet heikenny, vaikka tehtäviä siirretään uudelle maakuntavaltuustolle. Lakia myös päivitetään, eli viranomaisissa ja muussa lainsäädännössä saamen kielilain voimaan astumisen jälkeen tapahtuneet muutokset on huomioitu tässä ehdotuksessa.

Lisäksi laista poistettaisiin viittaus saamelaiskäräjistä annettuun lakiin saamelaisen määritelmän osalta perustuslakivaliokunnan mietinnössään 12/2014 esittämällä tavalla. Eli tässä noudatetaan nyt eduskunnan tahtoa ja perustuslakivaliokunnan tahtoa.

Lausuntokierrokselta saadun palautteen sekä saamelaiskäräjien kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella tämä muutosehdotus on saanut kannatusta.

14.12 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Näin Eurooppa-päivänä on syytä todeta, että saamelaiset ovat ainoa Euroopan unionin alueella asuva alkuperäiskansaksi tunnustettu kansa. Tämä on Suomelle tietysti tärkeä asia, ja voimme olla siitä hyvin ylpeitä. Saamelaisten merkitys Suomelle on hyvin tärkeä, ja heillä on keskeinen asema Suomen kulttuurissa. On tervetullutta, että hallitus uudistaessaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää kiinnittää huomiota saamelaisten oikeuksiin saada palveluja omalla äidinkielellään.

Kuten oikeusministeriön ja Oulun yliopiston Giellagas-instituutin viime vuonna tekemästä selvityksestä ilmenee, nykyisellään saamenkielisten kielelliset oikeudet toteutuvat heikosti Suomessa. On toivottavaa, että hallitus kiinnittää jatkossa huomiota saamenkielisten palveluiden saatavuuteen, ei yksin sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta vaan kokonaisvaltaisemmin, niin että epäkohdat saadaan korjattua ja saamelaisten lain edellyttämät oikeudet saada palvelua omalla äidinkielellään toteutuvat. Toivoisin, että huomiota kiinnitettäisiin saamenkielisten lasten mahdollisuuksiin käyttää ja opiskella kieliä myös saamelaisalueen ulkopuolella. On huomattava, että noin 70 prosenttia saamelaislapsista ja nuorista asuu varsinaisen saamelaisalueen ulkopuolella.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

14.13 **Emma Kari vihr:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin nyt täytyy käyttää tilaisuutta hyväkseen ja onnitella uutta ministeriä ja samalla toivoa, että nämä saamelaisten kysymykset nousevat nyt ihan eri tavalla oikeusministerin prioriteettilistalla korkealle.

Hallituksen esitys on ehdottomasti tarpeellinen siinä, että meidän täytyy turvata saamelaisten asema tässä sote- ja maakuntauudistuksessa. Me tiedämme, niin kuin edellinen puhuja totesikin, että tällä hetkellä nämä asiat eivät toteudu. Me emme hoida saamelaisten asemaa tavalla, jolla meidän pitäisi. Oikeusministeriössähän on kuitenkin tehty tässä jo pohjalle ansiokasta työtä ja jo kaksi vuotta sitten itse asiassa on teetetty esiselvitys saamen kielilain laajemmista kehittämistarpeista. On paljon ideoita, paljon erilaisia esityksiä siitä, miten tätä asiaa voitaisiin viedä eteenpäin ja saamelaisten asemaa parantaa. Sen takia kysyisinkin oikeusministeriltä: millä aikataululla näitä muita kehittämistarpeita ollaan viemässä eteenpäin?

14.14 **Markku Rossi kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun nykyistä saamen kielen lakia säädettiin eduskunnassa, perustuslakivaliokunnassa otettiin silloin tarkka linja siihen, että saamen kielten oikeudet tulee turvata, mutta painotettiin samalla myös sitä, että resurssien tulee olla kohdallaan, jotta saamen kielen opetukseen, kulttuuriin, siihen kokonaisuuteen, pystytään panostamaan niin, että se ei ole ainoastaan harrastekieli.

Tällä hetkellä saamen kielten kohdalla tilanne taitaa olla aika mielenkiintoinen siltä osin, että Suomessa eniten saamen kieltä puhutaan ei suinkaan siis Lapin alueella vaan pääkaupunkiseudulla. [Ben Zyskowiec: Eikö Savossa?] Tässä suhteessa kysynkin oikeusministeriltä... Tai välttämättä en halua kysyä tuoreelta oikeusministeriltä tähän liittyen mutta toivoisin, että siihen kiinnitetään huomiota — viittasitte tähän maakuntauudistukseen ja tähän lainsäädäntöön, jolla nyt sitten täsmennetään myös saamen kielen asemaa suhteessa tulevaan uuteen maakuntahallintoon, ja viittasitte nimenomaan siihen, että Lapin alueella tämä on ajankohtainen kysymys — että kun pääkaupunkiseudulla tietämäni mukaan on eniten näitä saamen kieltä puhuvia ja henkilöitä, jotka ovat lähtökohdaltaan saamelaisia, niin miten heidän oikeutensa myös täällä pystytään huomioimaan.

Nythan on käymässä näin: kun ihminen dementoituu, hänelle voi käydäkin niin, että vaikka hän on puhunut suomen kieltä tässä välillä, niin sitten se hänen äidinkieltensä elikkä saamen kieli palautuukin. Se tuo meidän vanhushuoltoomme ja tuonne sote-puolelle kyllä ihan uudenlaisia paineita, koska jokainen voi vain ajatella, millaista on, jos se välillä oppittu suomen kieli katoaakin ja se perusäidinkieli elikkä saamen kieli palaa.

Olemme mielenkiintoisten haasteiden äärellä Eurooppa-päivänäkin.

14.16 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Saamelaisten oikeuksien turvaaminen on meille suomalaisille toki kunnia-asia, ja siitä pidetään huoli, aivan kuten tässä sote-uudistuksessa. On syytä aina muistaa se, että kun tällainen pieni vähemmistökansa asuu tuolla Lapissa, pohjoisessa, ja on pitkien välimatkojen alueesta kysymys — on valtava pitkä välimatkat ja vielä kolme eri saamen kieltä — niin vaikeuksia on. En ihan varma ole siitä, mutta muistamani mukaan on niin, että osa saamenkielisistä ei keskenään puhu edes — en muista, ymmärtävätkö esimerkiksi inarinsaamelaiset kolttasaamelaisia. Eli se kuvaa sitä tilannetta, että on äärimmäisen tärkeää, että kieli tällä alueella säilyy elävänä. Sen tautta sen opetus ja muut asiat pitää järjestää niin hyvin, että kieli kehittyy ja voimistuu sillä alueella ja saamen kieli säilyy. Se on meidän suomalainen kansallinen aarre. Kun kieli

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

voi hyvin, niin ihmisetkin voivat hyvin ja opetusta saadaan eri oppilaitoksissa omalla äidinkielellä.

Mutta palvelujen järjestämisessä on tärkeää myös, kun pitkien välimatkojen alueella ollaan, että niissä olosuhteissa pyritään parhaaseen mahdolliseen tulokseen, aivan kuten sote-ratkaisussa muutenkin, että palvelut pystytään turvaamaan eri puolilla maata. Suomi on pitkien välimatkojen maa, ja ymmärrän, että oikeusministeri Antti Häkkänen tässä asiassa, kun on oikeusministerin vaativaa tehtävää nyt hoitamassa, pitää tämän saamelais-ten asian varmasti lämpimänä mielessä ja tärkeästi esillä.

Näin lopuksi, arvoisa rouva puhemies, toivotan uudelle oikeusministerille voimia ja viisautta tehtävään.

14.18 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Tämä on esitys, jonka tosiaankin voi ilolla ottaa vastaan. Erityisen iloinen olen siitä, että täällä on mukana kolttasaamelaiset, koska kolttasaamelaiset ovat saamen kansan vähemmistö ja kolttasaamelaiset ovat kärsineet siitä minoriteetin asemastaan, niin kuin aina tahtoo joka paikassa olla.

On erittäin tärkeää, että lapset saavat omalla äidinkielellään palvelua heti pienestä pitäen. Päivähoidon pitäisi olla Saamenmaalla siten, että kaikki, joiden äidinkieli on saamen kieli, olisivat oikeutettuja saamenkieliseen päivähoitoon ja saamenkieliseen kouluun riippumatta siitä, minkälaisen statuksen saamelaiskäräjät on kyseiselle perheelle antanut. Tämä saamelaisasia ei vielä suinkaan ole maalissa, siinä on paljon vielä tehtävää, mutta se on niin iso asia — sehän pohjautuu itse asiassa ihan tuonne isojaon aikoihin, ja sieltä tullaan sitten tähän päivään — ja kun kysymyksessä on valta ja mammona, niin me tiedämme sen, että se tahtoo tehdä asioista hankalia ja mutkistaa niitä. Mutta on erittäin hyvä asia, että saamen kieliasia on nytten otettu esille. Ja jos sote on nytten se, joka aukaisee tätä umpisolmua, niin onhan tässä sitten sellainen asia, että edes yksi asia on kiistatta hyvä tässä sote-kysymyksessä, johon varmaan tässä palailemme pikkuhiljaa, ja kuulemme siitäkin vähän eri puolilta asioita.

Minun puolestani myös oikein paljon onnea uudelle ministerille, viisautta tehtävässä.

14.20 Pekka Haavisto vihr: Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeää, että saamelaisten oikeuksiin ja saamen kielen oikeuksiin nyt kiinnitetään huomiota, ja esitys on siinä mielessä tervetullut.

Edustaja Rossi otti esille tärkeän näkökohdan. Kieli on ihmisen kotimaa monella tavalla, ja vanheneva ihminen ehkä palaa siihen alkuperäiseen äidinkieleensä. Saamelaiset ovat itse kiinnittäneet huomiota siihen, että kun Pohjoismaiden rajat ovat lähellä, esimerkiksi Norjan puolella olisi mahdollista saada joitakin sosiaali- ja terveystalvaeluja omalla kielellä ilman tulkkia. Voisiko tässä yhteydessä katsoa myöskin tämän pohjoismaisen yhteistyön mahdollisuuden yli rajojen sosiaali- ja terveystalvaelujen osalta? Tätä voisi varmaan lisätä.

Toinen asia, joka täällä nousi esille, hyvin tärkeä asia, on se, että saamenkielisistä jo suuri osa asuu perinteisen saamelaisalueen ulkopuolella. Silloin lasten kielipesätoiminta, lasten oikeus omakieliseen koulutukseen, oman kielen oppimiseen, on hyvin tärkeää, ja siihen on kiinnitettävä huomiota.

Ja nyt kun oikeusministeri on tarttunut uuteen tehtäväänsä, niin vaikka tiedän hallitusohjelman linjaukset, pitäisin tärkeänä, että Suomen ILO 169 -sopimuksen jäsenyyttä, rati-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

fiointia vietäisiin kuitenkin meillä eteenpäin. Se on tärkeä tavoite saamelaisille, ja se olisi erittäin tärkeää koko Suomen ihmisoikeuspolitiikalle.

14.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun salin vasemmalta laidalta alkuun mutta myös vähän nyt jo joka puolelta on tuoretta ministeriä onniteltu ja kiiteltu toimeen tarttumisesta, niin ettei jää väärää kuvaa, täytyy täältä salin oikealtakin reunalta omasta joukkueesta kiitellä ministeriä, että hän on täällä heti salissa aktiivisesti osallistumassa lähetekeskusteluun ja ryhtynyt johtamaan omaa ministeriötään. Lämpimät onnitellut siitä.

Asia on myös tärkeä, saamelaisten oikeudet ja kielelliset oikeudet, jotka tässä ovat esillä olleet. Yksi iso kokonaisuus tässä on myös se, että meidän pitää huolehtia kielipesärahoituksesta, johon edellä edustaja Haavisto viittasi. Se on useana vuonna ollut vähän uhan alla, ja lasten kieliopetus on loppupeleissä se tärkein tukijalka, mistä se kielen oppiminen sitten alkaa.

Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt puheeksi on tullut maakuntauudistus, niin maakuntauudistuksessa on monia kokonaisuuksia, jotka vielä ehkä vaativat hivenen tarkistamista. Tänä esimerkiksi on esille noussut se, että maakuntalaki, sen 6 §, jossa tehtävät maakunnille luetellaan, ei esimerkiksi ota lainkaan kantaa virkistysalueyhdistyksiin, jotka tekevät merkittävää työtä. Kun tässä kerran maakuntauudistuksesta on kysymys, ajattelin, että nostan sen myös tässä esille. Toivon, että valiokuntakäsittelyssä, kun maakuntauudistuksen eri kokonaisuuksia nyt käsitellään, vielä kertaalleen käydään tarkasti läpi nämä eri tehtävät.

14.23 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Myös minä haluan onnitella uutta ministeriä lämpimästi.

Arvoisa puhemies! Saamelaisille on viime aikoina monissa lakiesityksissä valitettavasti tullut kylmää kyytiä: ILO-sopimuksen ratifioinnin kaatuminen, Metsähallitus-laki, Tenosopimus, muutamia mainitakseni. Toivottavasti tämä lakiesitys on positiivisempi saamelaisten näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Saamelaiset ovat Euroopan ainoa alkuperäiskansa, ja Suomen vastuulla on omalta osaltaan turvata saamelaiskulttuuria ja -kieliä. Saamelaisten kielioikeudet kotiseutualueen ulkopuolella ovat tärkeä näkökulma, aivan niin kuin täällä on jo monessa puheenvuorossa käynyt esille, sillä iso osa saamelaisista tänä päivänä asuu pohjoisten kuntien ulkopuolella, ja tässä tärkeä asia on kielipesien rahoituksen ja muun kielenopetuksen rahoituksen turvaaminen.

Sote-uudistuksen yhteydessä on huomioitava, että saamelaiset saavat sote-palveluita saamen kielellä myös jatkossa kotiseutualueellaan, vaikka vastuu siirtyy kunnilta laajemmalle maakunnalle. Erityisesti vanhuspalveluissa tämä on tärkeä kysymys, koska vanhukseille on tärkeätä, että palveluita saadaan kotikielellä ja itselle tutuimmalla kielellä. Muutenkin tässä sote-uudistuksen ja ylipäätään maakuntauudistuksen yhteydessä, kun sitä rakennetaan tuolla Lapin maakunnassa, saamelaisia on kuunneltava ja otettava mukaan uudistuksen suunnitteluun.

Arvoisa puhemies! Yksi näkökulma tähän kieleen on myös aikuisten kielikoulutus. Olisi tärkeätä, että olisi resursseja ja määrärahoja siihen, että aikuisia pystytään kouluttamaan myös saamen kielessä, jotta olisi sellaisia osaavia ammattilaisia, jotka pystyvät saamen kielellä tuottamaan palveluita erilaisissa viranomaisissa ja erilaisissa muissa palveluissa, ja

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

toisaalta, että voitaisiin sillä tavalla täydennyskouluttaa ja turvata kielen elinvoima. Toivon, että myös tämä aikuiskoulutuksen näkökulma otetaan huomioon.

14.25 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Saamen kielen turvaaminen on ehdottoman tärkeää, ja näin ollen tämä hallituksen esitys on kannatettava. Saamen kieltä puhuvia on tänä päivänä eri puolilla Suomea, ei pelkästään Lapissa. Siksi saamen kieltä puhuvien palvelut omalla kielellä pitää turvata, kuten täällä on edellä esitettykin.

Uudelle oikeusministerille hyvin paljon onnitteluja.

14.25 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Yhdyn onnitteluihin uudelle ministerille: Menestystä ja voimia työssänne! Työsalkku ei varmasti ole mikään kevyin, mutta uskon, että teillä on vahvat hartiat kantaa se.

Tämä saamen kieli -asia: On todella tärkeää, että se on myös tuotu hallituksen esityksen muodossa tänne saliin, ja niin kuin edellisissä puheenvuoroissakin todettiin, saamelaiden asioiden osalta on tässä ollut monta monimutkaista ja vaikeaa asiaa. Toivottavasti tämä kielikysymys on asia, joka etenisi vähemmillä mutkilla. Tämä saamen kielen elävyys ja kielen kehitys on todellakin turvattava myös muualla kuin pohjoisilla alueilla, ja se turvaa myös sen, että saamelaisilla ja saamenkielisillä olisi mahdollisuus työn ja muiden syiden vuoksi myös muuttaa muualle ilman, että se oma kieli ja kulttuuri kuolevat sen myötä, jos he sieltä omilta synnyinseuduiltaan siirtyvät muualle. Tämän vuoksi on tärkeää, että saamen kieli suomalaisena kielenä turvataan ja sillä asiointi, koulujen käynti, sen avulla kasvaminen ja kehittyminen turvataan myös muualla kuin pohjoisilla alueilla.

14.27 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Itse en enää jatka onnittelujen sarjaa, koska olen sen jo tehnyt useampaan kertaan ennen ja jälkeen teidän valintanne, arvoisa ministeri, mutta täytyy sen verran todeta, että kun helmikuussa SDP:n ryhmäpuheenvuorossa vaadin kokopäiväistä oikeusministeriä, niin silloin minulle todettiin kokoomuksesta, että pääasia, että se on kuitenkin täysipäinen. No, nyt meillä on täysipäinen ja täysipäiväinen, näin me täältä oppositiosta toivomme, ja siinä mielessä vielä kerran onnittelut!

Mutta, arvoisa ministeri, totesitte hyvin oikeastaan avauspuheessanne sen, mitä haluan sanoa, että tässä hallituksen esityksessä on kuultu eduskuntaa, tässä on kuunneltu perustuslakivaliokuntaa, meitä jäseniä, siitä, mitä silloin olemme lausuneet, se on iso asia se. Mutta sitten kysyn teiltä, kun tässä on kysymys kieliosaamisesta mutta samalla myös saamelaiden lasten kielikasvatuksesta ja sen olemassaolosta ja tulevaisuudesta: Oletteko mahdollisesti keskustelleet laajemmin esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön tai opetusministerin kanssa siitä, miten saamelaiden lasten kielikoulutusta ja kielikirjallisuuden kehittämistä ja jakelua voitaisiin tehostaa? Esimerkiksi kolttasaamelaisilla on ollut monta projektia tähän liittyen, ja tietojeni mukaan asia on hyvin edennyt, mutta voisitteko, arvoisa ministeri, edistää myös tätä lasten kirjallisuuden leviämistä edelleen?

14.28 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on käytetty useita hyviä puheenvuoroja siitä, kuinka merkittävästä ja tärkeästä asiasta nyt on kysymys. Sekä kulttuuri- että myös kielellisten kysymysten taustalla on useita pitkiä, vaikeita kysymyksiä ja prosesseja. Ja nyt kun meillä on oikeusministerillä ehkä enemmän aikaa perehtyä ja syventyä myös näihin saamelaiden vaikeisiin kysymyksiin, niin hyvin laajastihan on esitetty toivetta siitä, että nämä historian vaikeat paikat saataisiin käsiteltyä ja Suomessa pistettäisiin pystyyn tam-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

möinen sovinto- ja totuuskomissio, joista on ollut todella hyviä kokemuksia eri puolilla maailmaa. Ja ehkä tämän toivoisi myös ministerin mietintämyssyyn, tähän olisi hieno ja arvokas kädenojennus näin satavuotisjuhlavuotena, että pystyttäisiin käsittelemään myös niitä historian kipukohtia ja päästäisiin niistä sitten sovinnolla eteenpäin. Tämä esitys on myös tällä tiellä oikein arvokas.

14.29 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Mikään kieli ei elä sillä, että tehdään laki tai hallinnollisia päätöksiä tai muokataan hallintoa. Kielikulttuuri ja elinkeinot liittyvät saumattomasti yhteen. Kyllä kai kulttuurin määrittelyinkin mukaan on välttämätöntä se, että tuo määrittelyehto täyttyy, että se siirtyy ylisukupolisesti, ja ilman kieltä se ei siirry yhtään mihinkään. Ja elinkeinot ovat kuitenkin se perusta, joka turvaa toimeentulon ja sen, että ihmiset voivat ylipäätään elää siellä kotiseutuaueellaan.

Jos ajatellaan niitä elinkeinoja, jotka ovat tärkeitä ja joiden turvaaminen meidänkin pitää täällä salissa muistaa: kalastus, metsästys, poronhoito totta kai, keräilytalous ja myöskin yhä enenevässä määrin matkailu- ja eräpalvelut. Jos ajatellaan, mitä päätöksiä täällä kuitenkin on ihan vastikään tehty, niin viime kaudella kalastuslaissa, nimenomaan Inarinjärvellä, paikallisten ihmisten oikeuksia karsittiin rajulla kädellä. Samaten siitä johtui, että Tenon sivujokien kalastusoikeudet tulivat paikallisille maksullisiksi ja luvanvaraisiksi. Tenojoki-päätöksessä käytiin nimenomaan saamelaisten ikaikaisten ja paikallisten ihmisten ikaikaisten pyyntitapojen ja oikeuksien kimppuun. Ja Metsähallitus-laki johti siihen, että kaikenlainen rahastus lisääntyy ylimitoitettun tuotto- ja tuloutustavoitteen vuoksi.

14.31 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri, onnea myös omasta puolestani tulevalle ministerin toimelle. Yleensä aina kun näitä hallituksen esityksiä täällä käsitellään, se on se raha, mistä puhutaan. Ja on hienoa lukea tästä saamen kielilain muuttamisesta, kun taloudellisia vaikutuksia ollaan arvioitu, että täällä sanotaan, että "ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia". Se on erittäin hyvä asia jo näin sanottuna.

Mutta esityksellä saattaa olla kuitenkin joitakin mahdollisia kustannuksia liittyen käännös- ja tulkkaustarpeisiin, ja se on toki ymmärrettävää. Onkin tärkeää, että ne viranomaiset, joihin tätä lakia sovelletaan, varautuvat siihen, että asiakirjojen kääntämiseen ja tulkkaukseen olisi myös jatkossa riittävästi määrärahoja käytettävissä, ja toivottavasti näin tulee myös olemaan.

On erittäin tärkeää, että jokainen ihminen tulee ymmärretyksi sillä kielellä, mikä on hänen sydämen kielensä eli se äidinkieli. Se on niin — on se sitten opetus tai kulttuuri tai vaikkapa se ikääntyminen ja esimerkiksi nämä sote-palvelut — että mitä enemmän ihminen ikääntyy, sitä tärkeämmäksi tulee se, että tulet ymmärretyksi myös sillä omalla kielelläsi. Meillä on myös paljon muistisairaita, erityisesti heidän kohdallaan se on tärkeää. Siinäkin mielessä on hyvä, että tämä asia on täällä meillä esillä. Esitys on erittäin kannatettava.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Häkkänen, enintään 3 minuuttia tuosta puhujakorokkeelta, kiitos.

14.33 Oikeusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa se, että oli arvokas vierailu: Kävin YK:ssa vierailmassa tässä vähän aikaa sitten. Mukana oli

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

muun muassa edustaja Skinnari ja muita perustuslakivaliokunnan jäseniä, kävimme tutustumassa alkuperäiskansojen oikeuksia hoitavien specialistien esityksiin ja siihen, miten muualla maailmassa asioita on hoidettu, ja sieltä saimme aika paljon oppia ja kehitettävää ja tietysti muut maat varmasti meiltä oppia ja kehitettävää. Oikein arvokas reissu. Siitä ehkä päästään siihen isoon kuvaan, mikä Suomi 100 -vuoden kunniaksi on, että meillä on perustuslaissa vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeudet turvattu, ja nyt meidän tehtävämme täällä eduskunnassa on sitten lainsäädännöllä kaikin mahdollisin keinoin myös nämä saamelaisasiat mahdollisimman hyvin hoitaa, jotta myös esimerkiksi toimitaan ulkomaidenkin suuntaan meidän kansainvälisen ihmisoikeusprofiilimme vahvistamiseksi ja tukemiseksi. Eli näillä on heijastusvaikutuksia paljon laajemmin kuin pelkästään siihen, mitä me kotimaan sisällä teemme, ja tässä maailmanajassa ei ole ihan vähäpätöinen asia, että osoitetaan vahvaa poliittista viestiä ja johtajuutta näissä ihmisoikeuskysymyksissä ja vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen oikeuksien suojaamisessa.

Tällä hetkellä oikeusministeriön suunnalla ja vähän laajemminkin on käynnissä paljon hankkeita saamelaisiin ja alkuperäiskansojen oikeuksiin liittyen, ja nämä kaikki tullaan nyt tarkastelemaan tässä lähiaikoina. Haluan katsoa niitä kokonaisuutena enkä niin, että niitä putoilee ehkä irrallinen pala kerrallaan, vaan vaikka ne tulisivatkin ehkä eri aikaan eduskuntaan, silti täytyy nähdä, minkälaisiksi ovat muodostumassa kokonaisuutena saamelaisien oikeudet.

Sitten tässä tuli hyviä kysymyksiä. Esimerkiksi: miten etelässä saamelaisten oikeudet toteutuvat? Tämä täytyy nyt katsoa tämän saamen kielilain vähän laajemminkin uudistuksen yhteydessä. Kielilain kehittämistarpeita on laajasti selvitetty, ja näissä aiempien vuosien selvityksissä on kipupisteitä nostettu jo esiin. Nyt tehdään siis vain maakunta- ja soteuudistuksen takia nopealiikkeiset, tekniset uudistukset, jotta oikeudet säilyvät nykytasolla maakuntauudistuksen tullessa voimaan, ja perusteellisemmat uudistukset tehdään sitten vasta myöhemmin.

Aion käydä keskustelun opetus- ja kulttuuriministerien kanssa myös näistä kielikysymyksistä, erityisesti lasten kielioikeuksista. Kuten esimerkiksi edustaja Heinonen täällä ansiokkaasti nosti esiin, näihin kielipesäkysymyksiin täytyy saada riittävät resurssit ja pystyä turvaamaan se, että jokainen lapsi saa hänelle kuuluvat oikeudet.

14.36 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Juvosen puheenvuoro innoitti vielä tukemaan tällaista näkemystä, että ihmisillä on oikeus tulla ymmärretyksi omalla kielellään. Niin pienille maille kuin pienille kielillekin kansainväliset sopimukset ovat keino suojata omaa identiteettiä ja omaa kulttuuripohjaa, ja sitä kautta tämäkin laki kielilakina alkuperäiskansan kielioikeuksien turvaamisesta on askel aivan oikeaan suuntaan.

Puheenvuoroni ydin oli lakiin liittyen tässä, ja puheenvuoroni lopetus on: Onnittelut ministerille uudesta tehtävästä. On ollut ilo tuntea teidät hallintovaliokunnan jäsenenä, ja luotan siihen asiantuntemukseen ja osaamiseen, joka teillä jo aikaisemminkin on ollut. Uskon, että hoidatte ministerin tehtävää hienosti, eduskuntaa tarkasti kuunnellen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle tavaroiden maahantuonnin arvonlisäverotuksen siirtämistä Verohallinnolle koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 45/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

14.37 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että tavaroiden maahantuonnin arvonlisävero siirtyy Tullilta Verohallinnolle. Tämä koskee arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkittyjä yrityksiä. Esityksen mukaanhan Tulli vastaa jatkossakin tavaroiden maahantuonnin verotuksesta, jos tuoja on yksityishenkilö tai arvonlisärekisteriin merkitsemätön yhteisö, ja edelleen vastaa rikostutkinnasta ja valvonnasta.

Pidän tätä esitystä hyvänä. Se keskittäisi verotuksen toimittamisen nykyistä selvemmin Verohallinnolle. Myöskin yrityksille vaikutukset ovat myönteiset: ne voivat hoitaa kaikki arvonlisäverotukseen liittyvät asiat yhdellä menettelyllä yhden viranomaisen kanssa, mikä helpottaa veroasioiden hoitoa ja seuraamista.

Siis: Uuudistusta voidaan pitää kannatettavana, koska se helpottaa sekä viranomaisten että verovelvollisten menettelyä ja antaa mahdollisuuden hallinnollisiin säästöihin. SDP kannatti tämän vuoden alusta toteutettua valmiste- ja autoverotuksen siirtoa Tullilta Verohallinnolle. Siirrolla tavoiteltiin samanlaisia hyötyjä kuin tällä esityksellä.

Mikä olennaista, tämä esitys ei aiheuta myöskään merkittävää uhkaa harmaan talouden lisääntymisestä. Harmaan talouden vastainen toiminta on tärkeää, ja kaikkien verotukseen liittyvien päätösten täytyy ottaa se huomioon.

Tämä tietysti koskee myös hallintarekisteriä, joka hämmästykseni on poistunut tämän päivän päiväjärjestyksestä. On varsin ihmeellinen asia tämä hämärärekisteri, joka nousee ja kaatuu yhtämittaa, ilmestyy ja katoaa kuin Irvikissa. Hallitushan on kuin Liisa Ihmemaassa, niin että siihen kyllä sopii tällainen Irvikissa, joka ilman varoitusta aina tulee ja haihtuu. Nyt olisi kiva kuulla, jos mahdollisesti jotkut perussuomalaiset kollegat voisivat tässä kertoa: Mistä johtuu — jos teillä on tietoa — että tämä asia on poistunut päiväjärjestyksestä? Mikä tähän on johtanut?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 6 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2017 vp

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

14.39 **Mats Löfström r:** Värderade fru talman! Den här propositionen är kort men innehåller likväl en väldigt viktig förändring för att tillgodose tillgången av läkare, i synnerhet på Åland. Syftet med propositionen är att personer som avlagt grundexamen i medicin i en EU- eller EES-stat där yrkespraktik är en förutsättning för rätten att utöva läkaryrket ska kunna göra yrkespraktiken i Finland. I och med att systemet för legitimering av läkare genomgick en förändring år 2011 uppstod situationer där personer som påbörjat sin läkarutbildning i en annan EU- eller EES-stat föll mellan stolarna.

Det finns därför två viktiga avsikter med det här förslaget, dels att göra det möjligt för finländare som inlett sina studier i till exempel Polen att komma tillbaka till Finland så fort möjligt efter att de har fullföljt sin utbildning, och på så vis säkerställa en snabb integration av dem i det finländska service- och fortbildningssystemet. Enligt Folkpensionsanstaltens statistik över studiestöd studerade 250 finländare under läsåret 2015—2016 medicin utomlands i sådana länder som kräver yrkespraktik. Det är viktigt att vi ser till att ta vara på den här resursen, att vi inte lämnar de finländska studerande utomlands vind för våg, utan möjliggör för dem att återvända till Finland och arbeta här.

Dels är den här ändringen oerhört viktig för att trygga Ålands förutsättningar att tillhandahålla tillräckliga hälso- och sjukvårdstjänster. Åland har ett stort behov av svenskspråkiga läkare för att kunna förse ålänningarna med vård på sitt modersmål. Därför är det här förslaget av största vikt för att möjliggöra för vårdinstanser att erbjuda yrkespraktik åt läkare som studerat i Sverige. Det är en win-win som dels säkrar tillgången av arbetskraft och dels att sjukhusen kan tillhandahålla service på svenska. Nu gällande lagstiftning möjliggör redan yrkespraktik i Finland för läkare som inlett studier i sådana EU- eller EES-stater som kräver yrkespraktik efter examen, men med villkoret att studierna ska ha inletts före 2012. Genom den ändring som nu föreslås slopas tidsbegränsningen att studierna ska ha inletts före år 2012. Det kommer att bidra till att Finland kan trygga en säker tillgång av läkare också i framtiden.

Arvoisa puhemies! Onko minun pakko tulla ylös nyt?

Puhemies Maria Lohela: Kyllä, tämä on se sovittu sääntö. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Haluan sanoa pari sanaa myös suomeksi. Haluan kiittää ensin ministeri Rehulaa ja hallitusta, että tämä lakimuutosesitys on nyt salissa. Tämä on aika pieni ja tekninen asia mutta erittäin tärkeä ruotsinkieliselle Ahvenanmaalle, niin että Ahvenanmaa saa riittävän määrän ruotsinkielisiä lääkäreitä Ahvenanmaan sairaalaan.

Jo monta vuotta me olemme saaneet monia lääkäreitä Ruotsista pitämään praktiikkaa Ahvenanmaalla, mikä on win-win-tilanne, koska se tarkoittaa, että Ahvenanmaa saa riittävän määrän lääkäreitä. Tämä lakimuutos tarkoittaa, että tämä hyvä järjestelmä voi jatkua.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

Avslutningsvis, jag vet att social- och hälsovårdsutskottet har en stor arbetsmängd för tillfället, men jag hoppas att man snabbt hinner behandla det här ärendet så att lagen och lagändringen kan träda i kraft den 1 juni som regeringen planerat.

14.46 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä lakiesitys on tullut nopealla ajalla tänne käsiteltäväksi, mutta asia on tärkeä. Tämän esityksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voisi myöntää hakemuksesta rajoitetun oikeuden harjoittaa Suomessa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut lääkärin perustutkinnon sellaisessa EU- tai Eta-valtiossa, missä lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden edellytyksenä on tutkinnon jälkeisen ammatillisen harjoittelun suorittaminen. Tämä vastaa juurikin esimerkiksi tähän Ahvenanmaan lääkäritilanteeseen.

Ulkomailla lääketiedettä opiskelevien suomalaisten tuleminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa suomalaisen palvelu- ja jatkokoulutusjärjestelmän piiriin turvaa heidän hyvän integroitumisensa tähän meidän järjestelmäämme. Esityksen mukaan Valviran työmäärän ei katsota lisääntyvän, mutta on hyvä pitää huoli siitä, että heillä on myös riittävät resurssit. Valvira merkitsisi harjoittelua suorittavat lääkärit terveydenhuollon ammattirekisteri Terhikkiin, jonka julkisesta palvelusta myös kansalaiset voisivat niin halutessaan todeta harjoittelua suorittavan lääkärin oikeudet ja aseman. Tärkeää tämän esityksen taustalla on kuitenkin myös tämän kielitaidon vaatiminen ja sen osoittaminen, eli työnantajan velvollisuushan on tulevaisuudessa varmistua siitä, että harjoittelua suorittava lääkäri hallitsee myös kielen.

Suomalaisia lääkäriopiskelijoita on maailmalla tällä hetkellä vuoden 15—16 tilastojen mukaan 761, ja maat, missä eniten suomalaisia opiskelee, ovat Ruotsi, Viro, Latvia, Romania, Venäjä. On hyvä asia, että he voivat opiskella ja voivat tulla sitten takaisin Suomeen, mutta kaiken kaikkiaan olisi myös äärettömän tärkeää, että meillä Suomessa olisi lääkärinkoulutuspaikkoja enemmän, jotta yhä useampi suomalainen lääkäriksi haaveileva voisi aloittaa opinnot myös täällä Suomessa. Elikkä näen, että olisi tulevaisuutta ajatellen merkittävää, että lisättäisiin lääkärinopiskelupaikkoja Suomessa.

14.48 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä olevan lakiesityksen keskeisenä sisältönä on se, että myös 1.1.2012 jälkeen opintonsa aloittanut lääkärin perustutkinnon EU- tai Eta-maassa suorittanut henkilö voisi saada Valviran luvan suorittaa harjoittelunsa Suomessa. Vaikka lakiesityksessä puhutaan EU- ja Eta-maista, niin käytännössä tarkoituksena on Ruotsissa opiskelleiden suomalaisten lääkäreiden houkuttelevinen Suomeen. Tämä pyrkimys on luonnollisestikin erittäin kannatettava ja hyvä.

Esityksessä on kuitenkin pieni mutta olennainen ongelma, jonka toivon valiokuntakäsittelyssä huomioitavan. Se nimittäin olisi helposti pienellä muutoksella korjattavissa. Esityksen mukaan nimittäin 1.1.2012 jälkeen opintonsa aloittaneiden tulisi hakea harjoittelun jälkeinen laillistaminen opiskelumaansa valvontaviranomaiselta, Valvira ei tätä laillistamista voisi tehdä.

Lakiesityksessä todetaan, että Suomessa suoritettu ammatillinen harjoittelu tulisi hyväksyä opiskelumaassa ammattipätevyysdirektiivin 55 a artiklan mukaisesti. Ja Ahvenanmaan tapauksessa näin tapahtuukin, koska Ahvenanmaalla on tästä erillinen sopimus Upsalan yliopistollisen sairaalan kanssa. Kuitenkaan näin ei tapahdu käytännössä juuri Ruotsin kohdalla muuten, nimittäin Ruotsin Socialstyrelsen pitää laillistamisen edellytyksenä, että harjoittelun terveyskeskusosio, joka kestää 3—6 kuukautta, ja psykiatria, joka on noin

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

3 kuukauden jakso, tehdään Ruotsissa, vaikka harjoittelun olisikin tehnyt ulkomailla, ja tästä seuraa ongelma.

Ongelma käy entistä vaikeammaksi sen vuoksi, että Ruotsissa on harjoittelupaikkoja ylipäättäänkin vähemmän kuin valmistuvia lääkäreitä. Tästä seuraa, että harjoittelupaikkoja ei käytännössä saa, mikäli haluaisi suorittaa Ruotsissa vain nämä vaaditut terveyskeskusosion ja psykiatrian. Tämän myötä tämä lakiesitys ei tee olennaisesti houkuttelevammaksi Ruotsissa opiskelleille suomalaisille tulla suorittamaan harjoittelunsa Suomeen, ellei sitten tule juuri Ahvenanmaalle.

Ruotsissa opiskelevat suomalaiset myöskin tietävät tämän, ja tämän johdosta lakiesitys ei ole tässä muodossaan ihan niin kannustava kuin sen toivoisi olevan. Tämä voitaisiin kuitenkin pienellä korjauksella tehdä paremmaksi siten, että valiokuntakäsittelyssä mahdollistettaisiin se, että Valvira voisi toimia laillistavana viranomaisena myöskin muualla kuin Ahvenanmaalla harjoittelunsa suorittaneelle Ruotsissa opiskelleelle, mikäli hänen todetaan omaavan samat riittävät kliiniset taidot kuin mitä laillistamiseen Suomessa tarvitaan ja harjoittelu on asianmukaisesti suoritettu.

Tätä olisi syytä valiokuntavaiheessa vielä harkita, ja vaikka oletankin, että myös edustaja Löfström, jota suuresti arvostan ja joka puhui oikein viisaasti tästä esityksestä Ahvenanmaan osalta, ymmärsi, niin totean vielä tämän:

Propositionens strävan är förstås välkommen och bra. Det finns bara ett litet, men väsentligt problem i propositionen. Alltså: enligt propositionen ska de som har påbörjat sina studier efter den 1 januari 2012 ansöka om legitimering efter praktiken hos studielandets tillsynsmyndigheter, och Valvira kunde inte göra legitimering. Det enda undantaget skulle vara just Åland som har sitt eget avtal med Uppsalas universitetssjukhus. I lagpropositionen konstateras att yrkespraktik som avlagts i Finland ska godkännas i det land där utbildningen har skett, i enlighet med artikel 55 a i yrkeskvalifikationsdirektivet, och detta händer inte i fallet Sverige. Enda undantaget är just bara Åland. Och när syftet med denna proposition just är att locka läkare från Sverige att komma till Finland skulle det vara ytterst viktigt att man vid utskottsbehandlingen kunde ändra förslaget på det sättet att Valvira kunde agera som legitimerande myndighet också för dem som har påbörjat sina studier efter 2012.

14.54 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Lääkäriliiton tuoreen tutkimuksen mukaan terveyskeskusten lääkärivaje on enää 3,5 prosenttia kaikista lääkärin tehtävistä. Vaje on pienempi kuin koskaan aiemmin 2000-luvulla. Korkeimmillaan vaje oli 11 prosenttia vuonna 2008. Myöskin alueelliset erot lääkäritilanteessa ovat tasoittuneet. Paremman työvoimatilanteen taustalla ovat määräaikaiset sijaiset. Viime lokakuussa noin 850 tehtävässä eli joka viidennessä vakanssissa oli sijainen. Vakituksia lääkäreitä oli työssä noin 2 500. Terveyskeskuksiin on saatu hyvin sijaisia, kun vuosittain valmistuu noin 600 uutta lääkäriä, joista käytännössä kaikki ovat 9 kuukautta työssä terveyskeskuksissa suorittaessaan yleislääketieteen erityiskoulutusta.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on mahdollistaa lääkärin ammatinharjoittamisoikeuden ehtona vaadittavan ammatillisen harjoittelun suorittaminen Suomessa toisessa EU- tai Eta-valtiossa lääketieteen perustutkinnon suorittaneelle henkilölle. Esitys turvaisi myös Ahvenanmaan maakunnan mahdollisuudet huolehtia asukkaidensa terveydenhuollon palveluista. Ulkomailla lääketiedettä opiskelevien suomalaisten tuleminen

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

mahdollisimman aikaisessa vaiheessa suomalaisen palvelu- ja jatkokoulutusjärjestelmän piiriin turvaisi heidän hyvän integroitumisensa järjestelmään.

Terveydenhuollon ammattihenkilöllä pitää olla hänen hoitamiensa tehtävien edellyttämä riittävä suullinen ja kirjallinen kielitaito. Valvira tarkistaa kansalaisuudesta riippumatta kielitaidon hakijoilta, joiden ammatillinen koulutus on suoritettu jollain muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä. Valvira onkin viime vuosina tehostanut ulkomaalaisten lääkäreiden valvontaa. Se on tutkinut entistä tarkemmin tutkintotodistuksia ja ammattipätevyyttä, mutta mitään laajaa huolta ei kuulemma ole näihin asioihin liittynyt, vaan tapaukset aina ovat olleet yksittäisiä.

Työnantajan velvollisuutena on lisäksi varmistaa, että kaikilla sen palveluksessa työskentelevillä terveydenhuollon ammattihenkilöillä on siis riittävä ammatillinen kielitaito. Työnantajien vastuu lääketieteen opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden lääkäreiden ohjaamisessa on lisääntynyt ja lähiaikoina edelleen lisääntymässä sekä lääketieteen sisäänottomäärien lisäämisen että kasvaneen ulkomailla tapahtuvan lääketieteen opiskelun johdosta, samalla kun kokeneiden lääkäreiden eläköityminen on lisääntymässä lähivuosina.

Ammatillista harjoittelua Suomeen suorittamaan tulevat lääkärit toimitusvälineiden lääkärin tehtävissä laillistetun lääkärin johdon ja valvonnan alaisena. Työnantajan velvollisuutena olisi osaltaan varmistaa harjoittelua suorittavan lääkärin osaamisesta ja riittävästä kielitaidosta sekä huolehtia harjoittelua suorittavan lääkärin työtä ohjaavan laillistetun lääkärin kirjallisesta nimeämisestä. Esityksen mukaan valvonta ei merkittävästi lisääisi työnantajien nykyistä vastuuta tai muuttaisi nykyisiä käytännön järjestelyjä vastavalmistuneiden lääkäreiden ammatillisessa ohjaamisessa.

14.58 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Ottaen huomioon huonon lääkäritilanteen on perusteltua, että Eta- ja EU-valtioissa suoritettu lääkärin perustutkinto sallisi rajoitetusti oikeuden toimia lääkärinä Suomessa. Vaikka tämä esitetty muutos koskeekin suurelta osin nyt käytännössä Ahvenanmaata, olisi silti hyvä asia, jos esitys helpottaisi lääkäripulaa myös muualla maassa.

Meillä itärajalla on hieman tähän Ahvenanmaan tilanteeseen nähden käännteinen ongelma elikkä on runsaasti kokemusta venäläis- tai virolaistaustaisista lääkäreistä, joiden kielitaito ei ole ollut kaikissa olosuhteissa kehuttava, mutta on kuitenkin parempi, että on lääkäri kuin että ei ole lääkäriä ollenkaan. Samalla kun helpotetaan lääkäripulaa näillä kansallisilla toimilla elikkä koulutuspaikkoja lisäämällä, myös muut tällaiset toimet loiventaa esteitä unionin sisällä opiskelleiden lääkäreiden Suomessa toimimiseen voivat olla väliaikaisesti järkeviä.

14.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä lainsäädäntö tulee nyt kuntoon ja nimenomaan mahdollistetaan lääkäreille harjoitusmahdollisuuksia, ja kuten edustaja Löfström omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi Ahvenanmaan tilannetta, Ahvenanmaan lääkäritilanteelle tällä lailla on erittäin suuri merkitys.

Tällä hetkellä on hyvä muistaa myös se, että hyvin moni suomalainen opiskelija hakeutuu ylioppilastutkinnon jälkeen muun muassa Viroon opiskelemaan lääketiedettä, muun muassa Tarton yliopistoon, ja suorittaa siellä ihan vaadittavan tutkinnon. Ja jos oikein muistan, niin siellä opetuskielenä on englanti, ja tällä keinoin saa kansainvälisen tutkinnon, ja sitten tultuaan Suomeen hänen pitää tietenkin rekisteröityä ja saada lupa Valviralta, että hän voi sitä lääkärin ammattia harjoittaa. Elikkä kysymyksessähän on kansainvälinen

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

yhteistyö, ja EU-alueella on helppo näitä asioita säädellä, kun Euroopan unionin direktiivit sitovat eri opetusaloja ja esimerkiksi lääkärin ammattitaitoa ja osaamistasoa. On tärkeää, että Valvira hoitaa tehtävänsä hyvin ja sellaisia onnettomia valelääkäritilanteita tähän maahan ei pääse enää syntymään.

Oikeus lääkärin ammatin harjoittamiseen on äärimmäisen tärkeä. Suomessa on kyllä lääkäreitä kohtuullisen hyvin. Nyt vain toivoa sopii, kun lääkäreitä koulutetaan lisää: Se todellinen ongelmahan meillä on siinä, että perusterveydenhuoltopuolella palvelut eivät oikein aina kaikin ajoin pelaa kiitettävällä tavalla. Tähän pitää kiinnittää huomiota ja lääkäreitä saada sen verran lisää, mutta niitä lääkäreitä pitäisi saada tämän järjestelmän kautta myös työskentelemään terveyskeskuksissa tuolla muuallakin kuin suurissa kasvukeskuksissa. Muuten tämä homma ei toimi.

15.00 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä joissakin puheenvuoroissa esille noussut potilasturvallisuus on tietysti ensiarvoisen tärkeää, ja siinä täytyy tietysti Valviralla olla riittävät valmiudet ja prosessit, joilla huolehditaan siitä, että se ei missään tapauksessa pääse vaarantumaan.

Kuitenkin luotamme varmasti hyvin paljon erityisesti ruotsalaiseen lääkärikoulutukseen, ja Ruotsissa opiskelee lukuisia, itse asiassa satoja, suomalaistaustaisia lääkäriopiskelijoita, jotka siellä lääkärin perustutkinnon suorittavat, ja on hyvä, että Valvira pystyy mahdollistamaan heille harjoittelun suorittamisen Suomessa. Vielä parempi olisi, jos Valvira pystyisi toimimaan myöskin laillistavana viranomaisena tämän harjoittelun suorittamisen jälkeen sellaisissa olosuhteissa, kun harjoittelun yhteydessä on todettu, että kliiniset valmiudet harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti Suomessa täytyvät, ja tältä osin toivon, että valiokuntakäsittelyssä suoritetaan hyvää harkintaa siinä, voisiko lakiesitystä tältä osin vielä täydentää.

Tällä hetkellä riskinä, merkittävänä riskinä, on se, että monet Ruotsissa opiskelleet saattavatkin mennä suorittamaan harjoittelunsa pikemminkin Tanskaan, jossa ei ole samalla tavalla pulaa harjoittelupaikoista kuin Ruotsissa ja jossa onnistuu myöskin laillistaminen lääkäriksi sitten tämän suoritettun harjoittelun jälkeen. Ja mitä varhaisemmassa vaiheessa saamme ulkomailla opiskelleet suomalaiset takaisin suomalaisille työmarkkinoille, niin sen parempi, tietysti, etteivät he ehdi sitten sen enemmän juurtua näihin opiskelumaihin, vaan että saamme poikamme ja tyttäreemme maailmalta takaisin Suomen puolelle palvelemaan.

Hyvä lakiesitys, muutamalla asialla täydennettynä vielä parempi.

15.02 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä ovat nousseet tärkeät asiat esille: potilasturvallisuus ja juurikin tämä kielitaitovaatimus. Kyllä se on niin, että se on ensimmäinen askel ja ensimmäinen avain ymmärrykseen ja hyvään hoitoon ja siihen, että diagnoosi osuu oikeaan ja potilas tulee kuulluksi ja ymmärretyksi ja näin myös paranee.

Nostaisin vielä esille täällä nämä lääkärikoulutuksen aloituspaikat Suomessa. Vuodesta 1994, jolloin oli vain 354 aloituspaikkaa, on tultu kyllä roimasti ylöspäin. Vuoden 2016 tavoite oli 770 opiskelupaikkaa. Tämä ilmeni, kun tein kirjallisen kysymyksen tästä aiheesta edellisellä kaudella. Tällä hetkellä näitä ulkomailla opiskelevia suomalaisia on todellakin vuosina 15—16 ollut 761 kappaletta. Se on aika iso määrä, kun ajatellaan, että vuosina 11—12 heitä oli vain 298. Eli ovet ovat avautuneet suomalaisille opiskelijoille ulkomailla.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

Täällä moni muukin on kysynyt näistä opiskelupaikoista Suomessa, ja kyllä näen erittäin tärkeänä, että tästäkin voisimme käydä keskustelua, että kuinka me voimme turvata lääkäriopiskelijoiden jatkumon myös Suomessa. Että olisiko näitä aloituspaikkoja syytä nostaa, ja missä vaiheessa ja millä tavalla voitaisiin lähteä käymään keskustelua tästä asiasta? Meillä on hyvin korkealaatuista koulutusta Suomessa ja meillä on hyvin motivoituneita opiskelijoita. Jutellessani yhden ulkomaille opiskelemaan lähteneen opiskelijan kanssa hän juuri kertoi, että kun motivaatio on kova ja menestystäkin on löytynyt, hän on kokenut pärjäävänsä hyvin mutta sitten ei näissä pääsykokeissa ole Suomessa päässyt sisälle ja hän on kokenut sitä harmia, että on ikävää, että omassa kotimaassa ei ole voinut opiskella, ja sitten on lähtenyt ulkomaille hakemaan sen opintonsa.

Potilasturvallisuus on äärettömän tärkeää, ja se, että potilas löytää lääkärin, on merkittävää.

15.04 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Minut ainakin yllätti, kuinka moni suomalainen opiskelee lääketiedettä ulkomailla. Olen edustaja Juvosen kanssa samaa mieltä, että meidän pitäisi miettiä, saisimmeko me lisättyä lääketieteen aloituspaikkoja. Se taas tekisi sen, että heidät saataisiin sitoutettua tänne Suomeen ja meillä olisi suomen kielen hyvin taitavia lääkäreitä.

Nyt meillä on paljon lääkäreitä, jotka ovat tulleet ulkomailta, ja heillä on huono suomen kieli, ja se on taas tuottanut ongelmia potilaiden kanssa. Potilaat monesti sanovat, että pitäisi saada tulkki, että pystyy lääkärin kanssa keskustelemaan. Sitten on tämä, että on tullut ongelmia myös sanelujenpurussa niitten ulkomaalaisten lääkäreitten kanssa. Kun puheesta ei saada selvää, epikriisit voivat jäädä puutteellisiksi tai sinne voi jäädä jopa suoranaisia virheitä. Sanat, joita ei ymmärretä tai joista ei saada selvää, korvataan pisteillä. Se, että potilaat eivät ymmärrä aina niitä ohjeita, mitä he saavat lääkäreiltä, on myös ongelma, mutta olen huomannut, että farmaseutit yleensä nykyään apteekissa sitten varmistavat, onko lääkäri varmasti kertonut ja oletko ymmärtänyt, miten niitä lääkkeitä käytetään.

15.06 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Täydennän vielä tuota, mistä edustaja Juvonen hyvin totesi, että on tärkeää, että huolehdimme siitä, että meillä on riittävästi koulutuspaikkoja myöskin Suomessa.

Mutta mitä tulee erityisesti opiskelijoihin, jotka ovat opiskelleet lääkärin perustutkinnon Ruotsissa: He ovat käytännössä ammatillisesti useimmissa tapauksissa täysin kaksikielisiä, joten jos pystymme helpottamaan Ruotsissa opiskelleiden lääkäriopiskelijoiden paluuta Suomeen, pystymme helpottamaan myöskin sitä tilannetta, mikä joillakin alueilla on, eli sitä, että saattaa olla vaikeaa löytää pätevöityneitä ruotsinkielisiä lääkäreitä. Siten tällä lakiesityksellä, etenkin jos sitä vielä kuvaamalla tavalla valiokuntakäsittelyssä muutetaan, on vaikutusta myöskin sitten ruotsinkielisiin palveluihin Suomessa.

Alltså den har också inverkan på språkliga rättigheter eftersom vi i vissa områden för tillfället har lite brist på tillräckligt kvalificerade svenskspråkiga läkare. Därför hoppas jag att vi genom den här propositionen också kommer att underlätta situationen i sådana områden där det finns svårigheter att anställa tillräckligt goda svenskspråkiga läkare.

15.07 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten edustaja Rydman tuossa totesi, kyllä valiokunnassa käsitellään tämä asia hyvin. Ja on erittäin tärkeää vielä mainita

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

tässä se, että todellakin Ruotsissa opiskelevia lääkäreitä tämä koskee — tai opiskelijoita — tämä koskee — ja kyllä he vastaavat siihen tarpeeseen, mikä meillä täällä Suomessa on myös sen ruotsinkielisyyden kanssa, elikkä on myös se ongelma, että eivät välttämättä osata ruotsin kieltä lääkärit ja sitten tulee tämä kieliongelma. Ahvenanmaalla nyt on ollut siten tilanne, että lääkäriä ei ole löytynyt, ja siinä mielessä tämä on erittäin hyvä.

Tämä kaksikielisuuden vaatimus hoitohenkilöstöllekin ja lääkäreille, täytyy sanoa näin hoitajana, että "jag talar bara lite svenska, men jag förstår att det är viktigt", että kyllä näillä lauseilla pärjää jonkin verran siellä hoitokentällä. Mutta pitää pystyä myös kommunikoidaan: Vad ska jag göra? Har du ont i halsen, eller vad är det med dig? Nämähän ne ovat niitä tyypillisiä myös hoitajille siellä. Kyllä meidän kaikkien pitäisi aavistuksen verran skarpata sen kanssa, että me pystyisimme myös sitten ruotsin kielellä palvelemaan siellä hoitoalalla niitä meidän asiakkaitamme — heitähän he ovat.

Erittäin hyvä lakiesitys, ja otetaan näitä, mitä epäkohtia sitten löydetään ja löytyy, sitten valiokunnassa vielä esille. Kuullaan laajasti mutta käsitellään varmasti sen vaatimalla tavalla ripeästi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

9. Hallituksen vuosikertomus 2016

Kertomus K 14/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa lausunnon.

Keskustelu

15.09 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä on hallituksen ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden vuosikertomus vuodelta 2016. Tämän hallituksen keskeinen tehtävähän on ollut laittaa tämä maan talous kuntoon. Ja hivenerkin jo ehdin hämmästyä, että paikalla ei talouskeskustelun aikaan ole yhtään sosiaalidemokraattia, mutta edustaja Viitanen ei petä eikä myöskään edustaja Lindtman. He tulevat kuin tilauksesta paikalle silloin, kun ryhdytään puhumaan maan talouden tilanteesta. [Pia Viitasen välitalku]

Käänte taloudessa on tämän hallituksen aikana tapahtunut. Talouskasvu jatkuu kuitenkin maltillisena, mutta näitä tukijalkoja ja kasvua tukevia tekijöitä on aikaisempaa enempi. Yksityinen kulutus ja investoinnit tukevat edelleen talouskasvua, mutta myös viennin merkitys on kasvamassa. Meidän maamme talous jätti siis taantumana taakseen viime vuonna entistä selvemmin, ja koko viime vuoden osalta bruttokansantuote kasvoi 1,6 prosenttia edellisvuodesta. Tämä vuosi näyttää myös kasvua.

Eilen Tulli julkaisi ulkomaankaupan ennakkotilastot maaliskuulta 2017. Maamme viennin arvo kasvoi 17 prosenttia viime vuoden maaliskuusta. Kuukausittainen viennin arvo oli

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

edellisen kerran yli 5 miljardia euroa lokakuussa 2014, eli nyt tämä käänne on myös tässä vientipuolella tapahtunut. Lähes kaikkien tärkeimpien tavararyhmien vienti kasvoi tämän vuoden maaliskuussa ja huomattavinta kasvu oli sähkötekniikan koneiden ja laitteiden, teräksen ja öljyjalosteiden kohdalla. Myös kuljetusvälineiden, sahatavaran ja kemianteollisuuden tuotteiden vienti kasvoi.

Itse eilen sain tehdä toukokuun ensimmäisen yritysvierailuni Metsä Groupin Rengon sahalle, ja oli mukava vierailla sellaisessa... — Tulen pieneksi hetkeksi sinne aitioon. En aitioon, vaan puhujapöytäntöön. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa rouva puhemies! En sinne aitioon tule enkä tuonne ministeriaitioonkaan pääse, [Antti Lindtman: Heinonen ministeriksi!] mutta pääsin tänne puhujakorokkeelle ja jatkan täältä pienen hetken. — Niin, sain eilen vierailla Metsä Groupin, Metsä Fibren Rengon sahallalla, ja oli mukava vierailla pitkästä aikaa tällaisessa paikassa, jossa, kun kysyin, onko jotain negatiivista tai jotain, mitä toivoisitte, että muutettaisiin, heillä oikeastaan oli pelkästään myönteisiä asioita. Eli heidän sahan käy tällä hetkellä täydellä teholla, ja vienti — niin kuin näistä tuoreimmista Tullinkin tilastoista selviää — on vilkastunut merkittäväällä tavalla. Esimerkiksi tämän Rengon sahan tuotteista yli 90 prosenttia menee tällä hetkellä vientiin, Ranska isoimpana vientimaana. Toivottavasti tuoreen presidentti Macronin valinta vahvistaa sitä, että Ranskan merkitys Euroopassa ja Suomenkin kauppakumppanina vahvistuu. Mutta toiseksi suurin ja nopeiten kasvava vientikohde on Kiina. Kiinassa nimenomaan se, että he ovat muuttaneet perhepolitiikkaansa, on aiheuttanut sen, että hämäläistä, suomalaista, hyvää puuta tarvitaan sänkyjen ja penkkien rakentamiseen. Siihen heidän tuotannostaan iso osa tällä hetkellä menee ja valtaosa siis kaiken kaikkiaan vientiin.

Tullin eilen julkaisemien tilastojen mukaan tärkeimmistä vientimaista ainoastaan Saksaan vienti oli maaliskuussa laskussa. Vienti Kiinaan ja Yhdysvaltoihin kasvoi jyrkästi, ja vienti Venäjälle ja Alankomaihin kasvoi niin ikään selvästi. Nämä ovat merkittäviä ja myönteisiä uutisia. On ollut mukava huomata, että tämä käänne taloudessa on tapahtunut ja hallitus on pystynyt sitä vahvistamaan. Hivenen hämmästelin niitä puheenvuoroja tuossa vapunkin alla, missä vaadittiin hallitukselta käännettä. En tiedä, mihin sitä pitäisi kääntää, kun edellisen valtiovarainministerin aikana kaikki mittarit näyttivät alaspäin ja nyt tällä hetkellä näyttää siltä, että kaikki myönteiset mittarit näyttävät ylöspäin — työttömyysmittari jo tällä hetkellä alaspäin, myös pitkäaikaistyöttömyyden kohdalla. Tätä työtä pitää jatkaa, muuten tuo 2020-luku tulee olemaan erittäin haastava ja vaikea niille, jotka silloin vallassa ovat. Eli toivotaan, että näissä rakenneuudistuksissa ja myös kasvun vahvistamisessa onnistutaan.

Arvoisa puhemies! Kun käsittelyssä on hallituksen vuosikertomus vuodelta 2016, niin täytyy todeta, että aika monessa tehtävässä hallitus on onnistunut ja isot uudistukset ovat etenemässä. Tänä on muun muassa käsittelyyn saatu tuo valinnanvapauslainsäädäntö, mikä toivottavasti tulee tekemään myös sen, että kaikki ihmiset pääsevät sieltä lääkärijonosta pois eikä ole niin kuin tällä hetkellä, että siellä lääkärijonossa seisotetaan niitä, joilla ei ole rahaa mennä esimerkiksi yksityiselle lääkärille tai työterveyshuoltoon. Sehän tarkoittaa työttömiä, pienituloisia, lapsiperheitä ja monia muita. Hyvä, että näitä asioita nyt saadaan eteenpäin.

15.15 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Heinonen oivallisesti lausui, tällä hetkellä Suomessa talous kasvaa, työllisyys vahvistuu, työttömyys vähenee,

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

vientikin vihdoon kasvaa ja kuluttajien, samoin kuin yrittäjien, luottamus Suomen talouteen ja omaan talouteen on vahvoissa kantimissa.

Luulen, että ymmärrän, mitä käsite vappupuhe tarkoittaa, eli tarkoituksena tietysti on ihan sananmukaisesti torilla joukkoja motivoida ja kannustaa. Mutta sitä en kyllä ymmärrä, että tällaisessa tilanteessa, kun kaikki talouden mittarit näyttävät parempaan suuntaan, pääoppositiopuolue SDP:n puheenjohtajan vappupuheen viesti on se, että hallituksen pitäisi erota, kun se ei ole onnistunut missään suhteessa työssään. Aivan käsittämätön vaatimus tämän vahvan talouden kehityksen keskellä — enkä nyt edes ota kantaa siihen toisarvoiseen kysymykseen, kenen ansiota talouden hyvä kehitys on. Jos lähdetään tästä ajatuksesta, että kun menee taloudessa hyvin, työllisyys lisääntyy, työttömyys vähenee, se on syy hallituksen erota ja oppositiojohtajan vaatia hallituksen eroa, niin pitäisikö vähän noin vastakkaispäätelyllä sitten päätyä siihen, että kun kaikki menee päin mäntyä, silloin oppositio mielestä hallituksella on kaikki syy ja peruste jatkaa?

Kiinnitän huomiota myös käsitteeseen, että tarvitaan suunnanmuutos maan politiikkaan. Kun nyt menee parempaan suuntaan, suunnanmuutos tarkoittaisi sitä, että menee huonompaan suuntaan. No, sitäkö oppositio, vihreät mukaan lukien, on vaatimassa? Vihreät ovat sanoneet, että tämä hallitus ei tee mitään muuta kuin leikkaa koulutuksesta. No, nyt me näemme tuloksista, että aika paljon muutakin on tehty.

15.17 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On ihan hyvä, että maailmantaloudessa on nyt tällä hetkellä myötätuulta — aiemmin oli vastatuulta, nyt on myötätuulta. Mutta, puhemies, se, mikä tässä nyt on se huolestuttava asia, on se, että tästä myötätuulesta huolimatta hallitus on jäämässä vahvasti omista tavoitteistaan niin velkaantumisen kuin työllisyyden suhteen.

Mehän puhumme tässä nyt hallituksen kertomuksesta, ja katsoin täältä sivua 55, ja toivon, että myös hallituspuolueet katsovat sivua 55, missä hallitus arvioi itse omia onnistumisiaan näissä tavoitteissaan, ja kyllähän tämä aika huolestuttavaa on: Julkinen velka 60 prosenttia — tavoite ei täyty. Valtion alijäämä 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta — ei täyty. Julkisten yhteisöjen rakenteellinen alijäämä — ei täyty. Hilkulla on, taittuuko velkaantuminen, sen takia hilkulla, koska kaikki tietävät, että sen pienen taitteen jälkeen se lähtee taas kerran kasvuun, sen olemme kuulleet.

Hallitus on epäonnistunut täyttämään sekä työllistämisen- että velkaantumistavoitteensa, ja oli se sitten vappupuhe tai vakava puhe vappuna tai täällä salissa, niin minusta silloin kyllä voi kysyä ihan oikeutetusti hallituksen onnistumisen perään. Minusta on hyvin vähäntelevää ajatella, että nyt on kaikki hyvin ja hallitus on onnistunut hienosti, kun hallituksen omatkin lukemat täällä toimintakertomuksessa kertovat, että ihan näin upeasti tämä asia ei ole mennyt.

Me olemme sosiaalidemokraatteina varoittaneet hyvin usein tästä, että mikäli vauhti tehdä uudistuksia, vauhti tehdä työllisyystoimia on niin hidas kuin hallituksella on ollut — 2 vuotta on takana, ja juuri mitään ei ole tapahtunut — niin silloin se johtaa kierteeseen entistä huonompaan. Viimeksi tänään valtiovarainvaliokunnassa lukuisat talousasiantuntijat sanoivat, että mikäli syksyn riihi on samanlainen pienten askelten riihi kuin oli nyt tämä kehysriihi, joka oli tussahdus ja pettymys, niin sitten on edessä talouden uudet sopeutus-toimet, olko ne sitten leikkauksia tai veronkorotuksia — tämän kuulumme viimeksi tänään. Tätä menoa hallitus jättää seuraajalleen todella, todella vaikean taloustilanteen.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

15.19 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen korosti sitä, että hallitus on jäämässä omista kunnianhimoisista työllisyys- ja velantaitotavoitteistaan. Siltä tällä hetkellä näyttää, eli emme ole tällä hetkellä sellaisella uralla, että se johtaisi 110 000 uuteen työpaikkaan ja julkisen velan taittumiseen suhteessa bkt:hen vuonna 2019. Tämä onkin se syy, minkä vuoksi hallituksen on tehtävä jatkuvasti lisää toimia työllisyyden ja kasvun vauhdittamiseksi.

Mutta, edustaja Viitanen, ei kukaan ole sanonut, että nyt on kaikki hyvin, ei ainakaan nyt tässä keskustelussa eikä juuri missään muussakaan keskustelussa. Se, mitä esimerkiksi edustaja Heinosen kanssa olemme tässä keskustelussa sanoneet, on se, että tällä hetkellä talous menee oikeaan suuntaan: talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, jopa vienti kasvaa, luottamus vahvistuu ja niin edelleen. Ja kun tällaisessa tilanteessa, jossa kaikki menee parempaan suuntaan mutta ei vielä riittävällä vauhdilla, pääoppositiion puolue SDP:n puheenjohtajan vappupuheen keskeinen viesti on se, että hallituksen pitää heittää hanskat tiskiin ja erota, niin kyllä minä sanon, että siinä vappupuheessa ja tässä vaatimuksessa oli kyllä uskottavuus aika vähissä.

En ole mikään erityinen neuvomaan oppositiota, mutta onhan se hassua, että oppositiosta toistuvasti vaaditaan suunnanmuutosta Suomen politiikkaan, kun suunta tällä hetkellä, kuten totesin jo, on parempaan — useampi ihminen löytää töitä ja niin edelleen — ja tähän politiikkaan vaaditaan nyt suunnanmuutosta. Mitä se tarkoittaisi? Se tarkoittaisi sitä, että käännettäisiin huonompaan kehitykseen ja huonompaan suuntaan, sitä kai ei kukaan tarkoita.

15.21 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä olen ihan muidenkin kuin opposition kuullut puhuvan siitä, että suunnanmuutosta tässä menossa nyt tarvitaan. Ongelmahan on juuri se, että hallitus on tehnyt nurinkurista talouspolitiikkaa, minkä seurauksena työpaikkoja ei ole syntynyt riittävästi ja minkä seurauksena kansa on eriarvoistunut. Aika moni ihminen siellä Tammelantorilla tai Hervannan kaupoilla on tullut sanomaan, että tehkää jotain tälle hallituksen meaningille, jossa heikompiosaisilta vietään, eriarvoisuus kasvaa, rikkaat saavat veronkevennyksiä. Kyllä tähän tarvitaan suunnanmuutos. Kyllä siihen tarvitaan suunnanmuutos, mitä äsken sanoin, että hallitus ei ole keskeisimpiä taloudellisia tavoitteitaan täyttämässä.

Hallitus itse myöntää, edustaja Zyskowicz ja Heinonen itse myöntävät täällä, kaikki myöntävät — talousasiantuntijat, hallitus itse omissa asiakirjoissaan — että keskeinen tavoite työllisyys, keskeinen tavoite velkatavoite, kumpikaan ei täyty. No, eikö tähän nyt tarvita suunnanmuutosta? Hyvänen aika, minusta silloin kyllä tarvitaan suunnanmuutos, mutta täytyy ryhtyä toimenpiteisiin, eikä niin, että ollaan tumput suorana, niin kuin tähän mennessä on [Puhemies koputtaa] 2 vuotta käytännössä katsoen oltu. Kiiruhda hitaasti, se ei ole tämän päivän motto.

15.23 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitanen, ei todellakaan nyt tarvita suunnanmuutosta. En lähde nyt tähän semanttiseen saivarteluun, mutta kun suunta on oikea, ei tarvita suunnanmuutosta vaan tarvitaan lisää vauhtia eli lisää toimia valitussa suunnassa. Tästä on kyse. Hallituksen pitää tehdä lisää toimia, joilla tuetaan talouden kasvua, joilla tuetaan työllisyyttä, ja niin hallitus on tekemässäkin. Kuten todettu, nyt näyttää siltä, että emme ole sellaisella uralla, jolla päästäisiin hallitus-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

ohjelman kunnianhimoisiin tavoitteisiin, mutta sen puolesta koko ajan tehdään töitä, että niihin päästäisiin.

Mitä tulee siihen, että hallitus seisoo tumput suorana, niin kyllä tänäänkin on annettu merkittävä uudistus, joka liittyy sote-uudistuksen valinnanvapauteen. Se väite, että hallitus ei tee tekoja ja uudistuksia Suomen hyväksi, on kyllä väärä.

15.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowicz hyvin kuvasi sitä, että suunta on kääntynyt, niin kuin itsekkin tuossa omassa puheenvuorossani. Eli suunta on kääntynyt. Nyt ne mittarit, joiden pitää näyttää ylöspäin, näyttävät ylöspäin eli talous kasvaa ja ne mittarit, joiden me haluamme näyttävän alaspäin, näyttävät alaspäin eli työttömyys vähenee ja niin pois päin. Suunnanmuutos on kiistatta tapahtunut tämän hallituksen aikana. En nyt mene vertailemaan tapahtumia viime hallituksen aikana taikka eri valtiovarainministereiden aikana, mutta suunta on nyt oikea. Mutta se on totta, että meidän pitää saada sitä kulmaa vielä jyrkemmäksi eli me tarvitsemme vahvempaa kasvua tähän. Sen takia nimenomaan nyt tehdään toimenpiteitä työn ja työllisyyden vahvistamiseksi, että uusia työpaikkoja syntyy, sillä se on ainoa keino, millä me pystymme vastaamaan näihin haasteisiin, jotka meitä ovat odottamassa jo vuoden 2020 takana.

15.25 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korvia särkee se huutava ristiriita, joka on edustaja Zyskowiczin puheiden välillä. Ensimmäisessä puheenvuorossa hän hehkuttaa, kuinka Suomen talous on nyt aivan huikeassa vedossa, [Timo Heinonen: Ei!] ja kertoo kaikki positiiviset talousuutiset, joita muun muassa tällä viikolla on saatu. Tämän jälkeen toisessa puheenvuorossa kerrotaan, kuinka hallitus ei pääse tästä huolimatta itse itselleen asettamiinsa tavoitteisiin. Ja juuri tämä kertoo hallituksen politiikan onnistumisesta tai tässä tapauksessa epäonnistumisesta — vaikka talous ja työllisyys kääntyivät vuonna 2015 ja vaikka nyt on myötätuulta, niin siitä huolimatta hallitus ei pääse niihin tavoitteisiin, joita se on itselleen asettanut. Tämä on osoitus siitä, että hallituksen politiikan, ei talouden vaan hallituksen politiikan, suunta on väärä. Kuten Gandhi sanoi, "jos suunta on väärä, niin nopeudesta ei ole hyötyä".

15.26 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän hallitus tietenkin tekee. Hallitus muun muassa peruu omia hölmöjä esityksiään — nyt muuten, kun edustaja Kankaanniemi tuli saliin, mielelläni kuulisin perussuomalaisilta tästä hallintarekisteristä lisää — [Timo Heinonen: Ei se liity tähän asiaan!] ja samoin hallitus kertoo, että nyt on juuri annettu hieno sote-uudistus. No, auta armias, sen suunnan pitäisi siinäkin muuttua, kun kaikki asiantuntijat sanovat, että nämä hallituksen mainiot mallit eivät johda alkuperäisiin tarkoituksiin vaan ne johtavat eriarvoisuuden kasvuun ja kustannusten lisääntymiseen. Nimenomaan hallituksen suuntaa tulee muuttaa.

Minä kyllä hieman, puhemies, pelästyin, kun edustaja Zyskowicz sanoi, että nyt tarvitaan lisää toimia valitussa suunnassa. Auta armias, varjele meitä siltä. Nimittäin valittu suuntahan hallituksella on se, että leikataan heikompiosaisilta. [Timo Heinonen: Höpö höpö!] Nyt tuli uutena tämä asumistuen leikkaus. Mitä leikataan seuraavaksi? Hallituksen valittu suunta veronkevennysten suhteen on se, että annetaan kavereille, rikkaimmille, verohelpotuksia. Nyt jo veroaste laskee aika lailla nimenomaan siksi, että hyväosaisille annetaan. Auta armias, ei kiitos enää lisää toimia valitussa suunnassa. Talouden suunta sinänsä

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

on oikea, maailmantalous elpyy. Sieltä tulee myötätuulta, mutta myötätulesta huolimatta [Puhemies koputtaa] hallitus ei omia tavoitteitaan taloudessa toteuta, ja se on vakava asia.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Zyskowiczin vastauspuheenvuoro, ja sitten mennään tätä listaa eteenpäin ja katsotaan, kirvoittaako se uutta debattia.

15.27 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen politiikan suunta on oikea. Se vahvistaa talouskasvua, se vahvistaa työllisyyttä, se vahvistaa yrittäjyyden edellytyksiä, se vahvistaa työnteon kannustavuutta ja niin edelleen. Suunta on oikea, mutta tosiasia on se, että emme ole vielä sillä uralla, että näillä näkymin olimme saavuttamassa kunnianhimoisia tavoitteita työllisyyden ja velkaantumisen suhteen tämän vaalikauden aikana. Sen takia tarvitaan lisää toimia, jotka vahvistavat talouskasvua, lisäävät työllisyyttä, luovat entistä paremmat edellytykset yrittäjyydelle ja työnteolle ja niin edelleen. Suunta on oikea. Jos nyt vaaditaan hallituksen eroa tai kun vaaditaan hallituksen eroa ja kun sanotaan, että politiikan suuntaa on muutettava, niin minun on vaikea keksiä ihan heti huonompaa ajankohtaa tällaisten vaatimusten esittämiseksi kuin nyt, jolloin kaikki talousluvut tuovat entistä myönteisempää informaatiota.

15.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suunta on muuttunut, ja se on oikea, ja, edustaja Lindtman, silloin tuon teidän vertauksenne mukaan voidaan myös vauhtia lisätä. Näin se on. Me tarvitsemme lisää vauhtia ja lisää päätöksiä, jotka pitävät tämän muuttuneen suunnan riittävänä, että me pystymme vastaamaan näihin talouden haasteisiin.

Hallituksen 10 miljardin talousohjelma, finanssipolitiikka, joka piti sisällään myös 4 miljardin säästöohjelman, piti läpi myös tämän kehysriihen. Finanssipolitiikan tiukka linja siis on pitänyt. Niin kuin tässä tuotiin esille, vielä nämä toimenpiteet eivät riitä siihen, ja syksyllä tehdään lisää toimenpiteitä, mutta nyt jo tässä puolivälin riihessä toimenpiteitä tehtiin, vaikka liikkumavara oli varsin pieni.

Sen takia hämmästelen, että edustaja Viitanen näitä toimenpiteitä arvosteli, sillä nyt nimenomaan panostettiin osaamiseen ja koulutukseen. Peruskouluun tuli tasa-arvorahaa, ammattikoulu-uudistus etenee, Suomen Akatemialle tulee lisää. Myös turvallisuuteen — poliisille, suojelupoliisille, Rajalle, Puolustusvoimille — lisättiin määrärahoja ja myös työllisyyteen ja uudistuksiin panostettiin lisää. Yhtenä merkittävänä se, että jälleen tuhannet suomalaiset lapsiperheet pääsevät maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Se on minun mielestäni aika hieno asia, että perheet pääsevät varhaiskasvatuksen piiriin ja lapset pääsevät varhaiskasvatuksen piiriin, ja kun nyt työpaikkoja syntyy lisää, toivottavasti yhä useampi isä ja äiti pääsee myös työn syrjään kiinni.

Arvoisa puhemies! Lisää kasvua ja työllisyyttä tukevia toimia tarvitaan syksyllä, kun ensi vuoden budjettia tehdään, ja niitä varmasti sieltä myös tulee.

15.31 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Yksi hallituksen tärkeä tehtävä on, että velaksi eläminen loppuu, ja tavoitehan on, että se olisi 2020-luvun alkupuolella. Se on jokaisen tavoite.

Jokaiselle on etu se, että tämä vienti on edistynyt ja elpynyt ja sillä lailla saadaan lisää verotuloja. Vain työllä ja työn tekemisellä me saamme tähän Suomeen hyvinvointia ja voimme korjata niitä virheitä — aivan myönnän, että on jouduttu leikkaamaan myös pienituloisilta, ja heihin, joilla on pienet eläkkeet tai pienet muut tulot, aina ne pienetkin leik-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

kaukset pahimmin koskevat. Mutta vain sillä tämä korjaantuu, että me saamme tähän maahan työtä.

Tällä hetkellä keskustellaan, että on vaikeutena, että työn etsijät ja tarjoajat eivät kohtaa toisiansa, ja tällä hetkellä, esimerkiksi jos ajatellaan Rauman telakkaa ja Turun autoteollisuutta, on pulaa työntekijöistä ja sitten on myös asuntopulaa. Näitä ei yhtäkkiä korjata.

Mitä sitten on tehty näille pk-yrityksille, jotka ovat yksi Suomen selkärangoista: kyllä hallitus on tehnyt pieniä toimia näitten pkt-yritysten toiminnan edellytykseksi.

Myös on tärkeätä se, että me pidämme koko Suomen asuttuna ja että meidän maamme olisi turvallinen ja että täällä olisi hyvä asua. Myönnän, että meillä ei varmaan hallituksen jäsenillä ole aikaa ja tarvetta henkseleitä paukutella, mutta kyllä minä ainakin katson, että ollaan pienin askelin menty eteenpäin. Työttömiä on tullut vähemmän, ja sitten, mikä tärkeintä, tässä ammatillisessa koulutuksessa on hyviä asioita, ja tärkeätä on, että me hallituksessa saamme asiat niin, että jokainen nuori saisi sen ensimmäisen työpaikan tai jokainen peruskoulun päättävä pääsisi johonkin toisen asteen ammatilliseen koulutukseen — siinä se nuoren opintopolku alkaa. Mutta niin kuin sanoin, paljon on vielä tekemistä.

15.33 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Minä haluaisin uskoa siihen, että hallituksella olisi kaasujalka, jota painamalla se saavuttaisi tavoitteet. Mutta katsotaan nyt, mitä se edellyttäisi — toisin kuin täällä edustajat Zyskowiec ja Heinonen antavat ymmärtää, että muutamilla tempuilla vaan syksyllä tehdään [Timo Heinosen välihuuto] lisäpäätöksiä, joilla hallitus saavuttaa nämä tavoitteet — katsotaan, missä näissä tavoitteissa mennään.

Valtiontalouden alijäämätavoite vuodelle 2019 tämän hallituksen oman esityksensä mukaan on kolminkertainen itselle asettamaansa tavoitteeseen verrattuna, [Ben Zyskowiecin välihuuto] ja se johtuu muun muassa näistä apteekkarivähennyksistä ja muista kaverikapitalismin kukkasista, joita hallitus ajaa tilanteessa, jossa muualta leikataan.

Ja toinen tavoite: Työllisyystavoite. Hallitus ei pääse edes puoleen. Nyt on viimeisimmän katsauksen mukaan hallituskauden alusta lähtien tullut 30 000 lisää uusia työpaikkoja, joista siitäkkin iso osa vuoden 2015 aikana ennen kuin tämän hallituksen päätöksistä yksikään oli voimassa. Tavoite 110 000 uudesta työpaikasta edellyttää 80 000 työpaikkaa kahdelle seuraavalle vuodelle. Se tarkoittaa 40 000 työpaikkaa vuodessa. Onko, edustaja Zyskowiec, niin, että 40 000 työpaikkaa syntyy 2 prosentin talouskasvulla, kuten pääministeri on luvannut? Lipposen ykköshallituksen aikana on nähty tällaisia lukuja, yli 40 000 työpaikan vuosilisäyksiä, ja silloin puhuttiin kuitenkin 4—5 prosentin talouskasvusta. Eli herää kysymys, että vaikka mitä tehtäisiin — kun nyt jätettiin perhevapaat uudistamatta, kun hallituksella ei ole rohkeutta puuttua omille taustaryhmilleen räätälöimissä etuihin, uusiin verovähennyksiin, tulopohjaan — niin näyttää siltä, [Puhemies koputtaa] että tämän takia hallituksen tavoitteet ovat karkaamassa, vaikka suhdannetilanteesta ja kansainvälisestä taloudesta on myötätuulta ja vetoapua. Tämä on se hallituksen politiikan suurin ongelma. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Maria Lohela: Haluatteko jatkaa? Ette halua.

— Tämä riittää.

15.35 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Ehkä sen verran jatkoksi edustaja Lindtmanin puheenvuoroon, että viimeksi tänään eräs asiantuntija tuolla valtiovarainvaliokunnassa ar-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

veli, että tämän työllisyystavoitteen saavuttaminen tarvitsisi 3 prosentin kasvua. Tässä nyt me tiedämme suurin piirtein, missä liikutaan, siksi nämä ovat hyvin vakavia kysymyksiä. Ja varsinkin kun johtopäätöksenä on se, että mikäli tällainen, voisiko sanoa kuvaannollisesti, etanantahtinen uudistustahti, työllistämistoimitahti jatkuu, niin silloinhan se kyllä tarkoittaa sitä, että meillä on valtavat taloudelliset ongelmat: meillä on alijäämäongelma, velkaongelma, työttömyysongelma, kaikki pahenee, ja sitten jääkin aika paljon paikattavaa tulevaisuudessa. Tänään viimeksi aika hurjia arvioita esitettiin siitä, että syksyllä sitten täytyy uudestaan pohtia, onko lisäsopeuttamistoimien aika. Minusta nämä ovat vakavia varoituksia, mitä talousekonomisteilta tässä suhteessa tulee.

Puhemies! Mutta tähän, kun edustaja Heinonen täällä niin kovasti paukutteli henkseleitä näillä suurilla päätöksillä, mitä nyt sitten tässä puoliväliriihessä saatiin aikaan näistä suurista satsauksista esimerkiksi koulutukseen tai muuhun: Sehän on peruuttamista. [Timo Heinonen: Vastustatteko?] Sehän on peruuttamista, siitä huolimatta myönteistä peruuttamista, vaikka kokoomus joskus mainostikin sitä, että peruuttamalla ei pääse eteenpäin. No, tässä tapauksessa onneksi kokoomus peruuttaa: Esimerkiksi Tekesiin tulee 70 miljoonaa lisää, sieltä on aikaisemmin otettu 130 miljoonaa pois. Ammatillisen koulutuksen reformiin 15 miljoonaa lisää, 190 miljoonaa aiemmin pois. Perusopetuksen laaturahat, 15 miljoonaa lisää, sitä ennen 40 miljoonaa pois. Peruutetaan. No, se sopii tietenkin meille, että peruutetaan, mutta se ei tee tyhjäksi sitä ammottavaa aukkoa, mikä näillä koulutusleikkauksilla on saatu ja mistä talousasiantuntijat sanovat, että niillä leikataan tulevaisuuden kasvua mitä suurimmassa määrin, näillä nurinkurisilla toimilla.

15.37 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En henkseleitä paukutellut niillä vaan nimenomaan kerroin siitä, että puoliväliriihessä liikkumavara oli pieni ja sen takia haluttiin se pieni liikkumavara käyttää nimenomaan niin, että kohdennettiin sinne, missä nyt eniten tarvitaan, eli peruskouluun, koulutukseen, siihen osaamiseen, millä me tulemme tulevaisuudessa pärjäämään: tasa-arvoraha nimenomaan siihen, että eriarvoistumista ei tapahtuisi jo varhaiskasvatuksessa ja peruskouluissa; ammattikoulu-uudistus, iso reformi, mitä on odotettu ammattikouluissa pitkään; Suomen Akatemia, panostukset sinne; sitten nuo turvallisuuden panostukset, jotka toin esille; ja myös se päivähoitomaksumuutos, eli tuhansilla perheillä päivähoitomaksut poistuvat kokonaan, eli heille päivähoito, varhaiskasvatus, tulee maksuttomaksi jatkossa, se on hyvä asia, ja toivottavasti se myös tukee työllisyyskehitystä ja sitä kautta myös talouskehitystä. Ei henkseleiden paukuttamiseen ole varaa, mutta nämä ovat hyviä, myönteisiä uutisia, ja uskon, että Tammelantorillakin ne otetaan ihan tyytyväisyydellä vastaan.

15.38 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kyllä minä olen sitä mieltä hyvin vahvasti, että totta kai päivähoitomaksut on hieno juttu ja totta kai on hyvä, että näitä julmia, vääriä leikkauksia perutaan, mutta kiinnitän nyt huomiota siihen, mistä ainakin siellä Tammelantorilla kysytään ja kouluissa esimerkiksi: lukuisat oppilaat ja heidän vanhempansa kantavat huolta siitä, kun sitä ennen on leikattu niin jumalattomasti koulutuksesta. Ja puhemies, se, mikä tässä on se ongelma: se, että leikataan, paitsi eriarvoistaa yhteiskuntaa myös vaarantaa lasten yhdenvertaisen tulevaisuuden. Ja sitten ongelma on myös se, että myös talousviisaasti ajateltuna se on nimenomaan kasvun, tulevaisuuspolitiikan este, ja se tulee osaltaan lisäämään sitä epäonnistumisen kierrettä, mitä tässä näiden väärin valintojen yhtälössä valitettavasti on ollut.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

Se, minkä haluaisin tähän vielä tuoda esiin — minulle sopii kyllä jatkaa keskustelua Zyskowiczin ja Heinosenkin kanssa: Voisivatko perussuomalaiset nyt, kun tässä on puhuttu tästä hallituksen politiikasta ja päätösten perumisesta, ottaa kantaa, että missä me menemme tämän hallintarekisterin kanssa? Se kiinnostaisi myös, koska se ei mielestäni ole kovin hyvä osoitus hallituksen toimintakyvystä. Toivottavasti perussuomalaiset nyt tässä sitten pistävät jarruja asiaan.

15.40 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! En ole vaatinut enkä ennakoinut syksyn budjettiriihestä jotain temppuja, joilla kaikki ratkeaa, ei sellaisia ole olemassakaan, mutta olen ennakoinut sitä ja esittänyt sitä, että hallituksen on tehtävä uusia toimia, joilla tuetaan edelleen talouden kasvua, tuetaan työllisyyttä, parannetaan yrittämisen edellytyksiä ja tällä tavoin vahvistetaan sitä myönteistä suuntaa, mihin Suomen talous on tällä hetkellä kehittymässä.

Edustaja Viitanen onnistuu samassa puheenvuorossaan olemaan hyvin huolissaan valtion velkaantumisesta ja kuitenkin arvostelemaan kaikkia hallituksen tekemiä säästöjä. Tätä on demareiden logiikka.

Varsinainen liikkeellelähtö tässä keskustelussa omasta puolestani oli kuitenkin tässä puheenjohtaja Rinteen vaatimuksessa, että hallituksen on erottava, hallituksen on lyötävä hanskat tiskiin. Onhan se nyt täysin käsittämätön ja, sanoisin, kaikella ystävyydellä, epäuskottava vaatimus tilanteessa, jossa talous kehittyy hyvään suuntaan, jossa työllisyys paranee, työttömyys vähenee, vientikin piristyy. Kaikki hallitukset pyrkivät tämmöisiä asioita aikaansaamaan. Nyt mennään siihen suuntaan, ja mikä on demareitten päävappupuhujan pääsanoma? No, se on se, että hallitus lyököön hanskat tiskiin ja lopettakoon hommansa. Eihän tuossa ole mitään järkeä. Nyt hallituksen pitää jatkaa ja vahvistaa näitä omia toimiaan, joilla taloutta, talouden kasvua ja työllisyyttä tuetaan. Saivartelematta todellakaan sanoja, niin kun suunta on oikea, eikö oppositio todellakaan keksi parempaa vaatimusta kuin sen, että suuntaa on muutettava? Siis suunta on oikea, ja sitä on vahvistettava, jotta talous ja työllisyys menisivät vielä vahvemmin eteenpäin. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Maria Lohela: Tässä listalla on nyt kaksi puheenvuoroa, ja toinen niistä on edustaja Viitasella, joten minä en nyt tähän näitä vastauspuheenvuoroja erikseen myönnä, mutta listalle mahtuu lisää halukkaita puhujia.

15.42 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Suomen Pankki on muuttanut ennustetaan Suomen talouskasvusta positiivisempaan suuntaan, muun muassa viennin kasvu nopeutuu tänä vuonna melko tuntuvasti. Nyt kun SDP ei ole hallituksessa, työpaikat lisääntyvät. Kun SDP viime kaudella oli hallituksessa, työpaikat vähenivät. On ihan totta, että tuo tavoite 72 prosentin työllisyydestä on todella haasteellista saavuttaa, mutta tämä tavoite, tämä 72 prosenttia, on myöskin hyvin vaatimaton kunnianhimoinen tavoite meille, jos me vertaamme muihin Pohjoismaihin. Sen pitäisi olla lähellä 80:tä prosenttia, jotta olisimme vähän samalla tasolla kuin muut Pohjoismaat — Islantiin en edes halua verrata, koska siellä työttömiä on niin vähän. Ja jos nyt käy niin, että SDP on ensi kaudella hallituksessa, niin antaisin tämmöisen neuvon, että ottakaa mallia niistä muista pohjoismaisista sosiaalidemokraateista — heillä on selkeästi paremmat eväät työllisyyteen ja talouskasvuun.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

15.43 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa voin oikeastaan varmasti onnitella ja kiittää edustaja Zyskoviczia siitä, että hän ei edes yrittänyt todistella sitä, että tämä myönteinen maailmantalouden kasvun trendi olisi tämän hallituksen ansiota. Kaikki tietävät, että käänne tapahtui siten, että edellisen hallituksen toimet siihen nimenomaisesti vaikuttivat, joten edustaja Huhtasaari tässä nyt hieman ehkä antoi sitten vääristynyttä kuvaa näiden hallitusten merkityksistä. Kannattaa lukea Talouselämän eilisestä kolumnista viimeisin analyysi tästä asiasta: nimenomaisesti hallitus ei voi onnitella itseään tästä nousukaudesta, ja näin se ekonomistien mukaan menee.

Puhemies! Sen takia me sosiaalidemokraatit onnistumme samassa lauseessa olemaan huolissamme velkaantumisesta ja huolissamme koulutusleikkauksista, että meidän omassa vaihtoehdossamme otetaan vähemmän velkaa mutta ei leikata heikoimmilta tai esimerkiksi koulutuksesta vaan tehdään toisia arvovalintoja. Ei anneta kaikkein rikkaimmille veronkevennyksiä, ei anneta miljoonaperinnöille veronkevennyksiä. Tämä on se pointti: erilaiset arvovalinnat.

Mitä tulee sitten tähän hallituksen politiikan suuntaan, niin sehän tässä nyt huolestuttavaa on, että tämän taloudellisen kasvun myötätuulesta huolimatta hallitus jää kaikista keskeisimmistä tavoitteistaan. Kyllä minä, edustaja Zyskowicz, luulen, että me olemme sosiaalidemokraateissa katsoneet näitä hallituksen omia kuvia hallituksen toimintakertomuksista, joissa kovasti näyttää olevan punaista liikennevaloa sen suhteen, että hallitus ei täytä keskeisiä tavoitteitaan. Kyllä minun mielestäni silloin on aiheellista palata tähän pääministeri Sipilän ajatukseen, että tulos tai ulos. Ja on kysytty sen perään, että onko sitä tulosta nyt tullut. Näiden lukujen valossa sitä ei ole tullut. Huoli on syvä siitä, mitä jää perinnöksi siten tuleville kausille, kun nyt ei pystytä toimimaan.

15.45 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz ihmetteli täällä, että miten on mahdollista arvostella hallituksen kansalaisia kyykyttäviä, köyhdyttäviä säästöjä ja niitä säästöjä, jotka tuhoavat kansallista kilpailukykyämme, eli muun muassa koulutussäästöjä ja samaan aikaan olla huolissaan velkaantumisesta. Voin kertoa edustaja Zyskoviczille, että budjetissa on sekä tulot että menot, ja tämän hallituksen suuri ongelma on se, että iso osa niistä rahoista, jotka säästetään työttömiltä, sairailta, eläkeläisiltä ja opiskelijoilta, käytetään hallituksen tämmöisten vaalikarkkien — omille taustaryhmille mieluisten uusien etujen, verovähennysten — rahoittamiseen, joita ovat muun muassa tämä hallituksen esittelemä apteekkarivähennys, miljoonaperintöjen saajien verotuksen keventäminen ja suuren — siis vain suuren — metsätilan lahjana saavien verotuksen keventäminen, puhumattakaan niistä veronkevennyksistä, jotka tulevat ylimääräisinä, uusina, kaikkein suurimpien ansiotulojen saajille.

Eli osoitus hallituksen politiikan epäonnistumisesta on se, että vaikka nyt taloudessa kansainvälisestäikin on myötätuulta, niin siitä huolimatta hallituksen oma valtiontalouden alijäämätavoite ylittyy kolminkertaisesti. Ja mistä se johtuu? Se johtuu siitä, että samalla kun tehdään kasvua vahingoittavia säästöjä, ne rahat käytetään täysin tehottomiin hallituksen taustaryhmille kaavailtuihin uusiin etuihin ja verovähennyksiin, ja tästä syntyy ristiriita, jonka takia hallitus ei saa omia tavoitteitaan [Puhemies koputtaa] kasaan. Sen sijaan jos te arvoisitte tätä politiikkaa uudelleen, [Puhemies koputtaa] niin olisi mahdollista jättää säästöjä tekemättä ja samalla saavuttaa velkatavoitteet.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

15.48 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Ei tarvitse olla kummoinen ekonomisti, kun katsoo, kuinka kauan sosiaalidemokraatit ovat Suomen politiikassa vaikuttaneet. Suomessa nämä sosiaalidemokraatit ovat hieman jämähtäneet, he puhuvat aina niistä ihan samoista asioista, vaikka maailma muuttuu koko ajan ympärillä ja meidän pitäisi koko ajan ottaa mallia just Islannista ja Sveitsistä — Sveitsihän on maailman kilpailukykyisin maa ja uskaltaa tuoda uusia avauksia ja ajatella uudella tavalla. Sen takia on hyvä, että Suomen poliittiseen karttaan ovat tulleet muun muassa perussuomalaiset, jotka uskaltavat kyseenalaistaa euron, EU:n ja muita toimimattomia asioita. Odotankin, että sieltä se kasvu sitten lähtee. Siinä vaiheessa kun edustaja Lindtman pystyy minulle kertomaan, että Sveitsillä, Norjalla ja Islannilla menisi vielä paremmin, jos ne eivät kuuluisi EU:hun, varmasti pääsemme hyvään ja hedelmälliseen keskusteluun.

15.49 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Huhtasaaren puheenvuorossa EU:n ja euron vaikutuksista on varmaankin viisautta. Olisinkin mielelläni kuullut, mitä sosiaalidemokraatit ovat mieltä tästä, kannattiko Suomi sinne EU:hun ja euroon ajaa, kun taloutemme on tässä jamassa, ettemme pysty esimerkiksi devalvoimaan omaa valuuttaamme.

Muutenkin peräisin tähän keskusteluun pientä älyllistä rehellisyyttä. Nyt sanotaan, että vuonna 2015 käyntiin lähteneet muutokset eivät ole hallituksen ansiota, kuitenkin teidän mielestänne kaikki silloin tapahtuneet asiat ovat hallituksen syytä. On arvosteltu hallitusta kaikesta mahdollisesta, mitä edellinen hallitus on tehnyt. Jopa koulutusleikkauksista, jotka edellinen hallitus on tehnyt, on arvosteltu koko ajan nykyistä hallitusta. Kuitenkin luulen, että tämä kansa ei taida uskoa näitä sosiaalidemokraattien puheita. Siitä parhaana todisteenä on se, että kuntavaaleissa tulee selkeä vaalitappio huolimatta oppositioasemasta.

15.50 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on sinänsä mielenkiintoista, kun täällä perussuomalaisten edustaja Huhtasaari syyttää SDP:tä siitä, että olemme jämähtäneet, kun puhumme samoista asioista. Mielestäni se on hirvittävän hienoa, että työväenliike SDP on puhunut samoista asioista, kuten työllisyyden merkityksestä ja heikompiensaisten puolustamisesta, koko historiansa ajan. Minusta se on hieno asia. Tietenkin minusta on parempi, että puhuu samoista asioista, kuin on tämä nykypäivän näyte perussuomalaisten politiikasta, jossa puhutaan ihan kyllä eri asioista vaalien alla ja täysin toisenlaisista asioista sitten, kun vaalit ovat ohi. Tämähkö nyt sitten on sitä nykypäivän hienoa ei-jämähtänyttä politiikkaa?

Mielenkiintoisinta tässä yhtälössä on se, että samaan aikaan kun ollaan hallituksessa, jossa pääministeri kertoo, että me olemme tiukasti Euroopassa, me olemme tiukasti eurossa, niin täällä salissa käytetään tänä päivänä, 9.5., perussuomalaisten hallituspuolueen edustajien toimesta puheenvuoroja, että "me uskallamme olla eurokriittisiä, me uskallamme puhua euroerosta ja muuta". Mikä ihme tämä on, onko tämä nyt uutinen? Senkö takia tänään hallintarekisterit ja muutkin vedettiin pois listalta, kun perussuomalaiset päättivätkin, että nyt emme enää olekaan rähmällään EU:hun, nyt me eroamme eurosta? Sekö tässä oli syynä, että nyt vedettiin tänään tämä hallintarekisteri listalta?

Puhemies! Kiinnitän huomiota nyt siihen, että täällä on nyt monia perussuomalaisia, jotka voisivat ottaa kantaa kysymyksemme siitä, miksi tämä hallintarekisteri vedettiin pois. Hyvä niin, toivottavasti hallitus peruu tämän hämärärekisterin. Toimi Kankaanniemiän tuoreena ryhmäpuheenjohtajana sanoi, että asia olisi sillä selvä. Tietenkin on hyvä, jos ryh-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

tiä tulee perussuomalaisten politiikkaan nyt ja sitten toden totta tässä asiassa sentään pidetään ne puheet, mitä on ollut aiemmin, eikä sitten käännetä takkia, toivon näin.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Viitanen ja muut paikalla olevat edustajat, tässä nyt aiheena on hallituksen vuosikertomus 2016.

15.52 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Voi sanoa, että vuosi 2016 oli Suomen talouden kannalta käännteentekevä vuosi. Juuri luettuani Helsingin Sanomia tuolla lukusalissa otin sieltä mukaani kopion lehtijutusta, jossa todetaan, että "hurjat vientiluvut yllättivät". Elikkä Suomen vienti on todella lähtenyt vetämään, eikä kysymys ole pelkästään siitä, että meillä on lähtenyt Mersujen tuotanto kasvuun Uudessakaupungissa tai että Turun telakalla tai Helsingin telakalla tai Rauman telakalla tehdään parempia laivoja, jotka käyvät maailmanmarkkinoille. Kysymys on tämän lehtijutunkin mukaan, korkeasti arvostamani Helsingin Sanomien jutun mukaan, siitä, että kaikilla toimialoilla on tapahtunut muutos positiiviseen suuntaan.

Tietenkin oppositio yrittää kaikkensa tehdä, niin että heidän ansiotaanhan tämä on, mutta en ole vielä koskaan parlamentaarisen historiani aikana sitä oppinut ymmärtämään, että oppositioiko se asiat päättää. Aivan kuten edustaja Mäkelä aivan oikein sanoi, että jos edellisen hallituksen teot kantavat tänne asti niin pitkälle, että kaikki hyvä on teidän ansiotanne mutta sitten se, mikä meni täysin päin prinkkalaa — 100 000 työtöntä lisää, 40 miljoonaa velkaa lisää — on sitten taas istuvan hallituksen vika, niin ainakin teidän ajattelussanne on kyllä, edustaja Lindtman, suurimman oppositioryhmän puheenjohtajana, melkoinen, melkoinen musta aukko, sanoisin suorastaan supernova, sellainen aukko, jonka ymmärtäminen minulle maalaispoikana on täysin mahdotonta.

Lopettakaa, hyvät edustajakollegat, tämä jonninjoutava viisastelu siitä, että "kun me olisimme silloin tehneet". Jos tällä keinoin meidän isämme ja äitimme olisivat Ilomantsissa ajatelleet, että "olisimmehan me silloin tehneet", olisi jäänyt kyllä lapset tekemättä, pellot raivaamatta ja koulut rakentamatta. Lopettakaa, hyvät ihmiset, se viisastelu. Käännös taloudessa on tapahtunut 2016. Tämä kertomus osoittaa jo sitä. Käännös on tapahtunut, ja edustaja Viitaselta löytyy miljoonia selityksiä sille, miksi hallituksen vika on kaikki, mutta tämä kertomuskin kertoo sen, että käännös on tapahtunut. Sille te ette mahda mitään. Retoriikka olkoon mitä tahansa, mutta lopettakaa, hyvät ihmiset, ihmisten sumuttaminen.

15.54 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Olipas todella miellyttävää kuunnella edustaja Hoskonen positiivista keskustelua asiasta, mikä on aivan totta. 2016 toden totta oli käännteentekevä vuosi. [Hannu Hoskonen: Se oli sitä!] Poliitikka on maraton, asiat ovat usein prosessi: mennään eteenpäin askelia, otetaan taaksepäin askelia, tehdään yhteistyötä. Demokratiassa jokaisella edustajalla on oikeus olla mieltä ja erityisesti tässä salissa. Nigel Farageelta meni noin 20 vuotta, kunnes brexit toteutui, mutta se toteutui. Joskus asiat tapahtuvat ennemmin tai myöhemmin. Tärkeätä on asioiden esillä pitäminen ja keskustelu.

15.55 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Huhtasaari, toivon, että kun te olette hallituksessa, niin sen lisäksi, että asioita — kuten hallintarekisteriä — pidetään esillä, niille tehdään myös jotain. Kyllähän tämä on perussuomalaisten tulikoe nyt, miten tässä käy. Ja miten se liittyy tähän kertomukseen? Tämä esitys on annettu vuoden 2016 aikana, ja se on pitkään täällä eduskunnassa ollut, ja kyllä on niin, että nyt nähdään, mikä on pe-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

russuomalaisten tosiasiallinen vaikutusvalta tässä hallituksessa. Muuten kyllä kaikkia asioita voidaan pitää esillä, [Laura Huhtasaaren välihuuto] niin kuin täällä kuultiin.

Vielä näihin faktoihin: Ymmärrän kyllä sen, että Laura Huhtasaari oman idolinsa, Amerikan yhdysvaltojen uuden presidentin, viitoittamana vähän näitä faktoja käyttää joustavasti. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Mutta edustaja Hoskonen: Tuo puhe voi toimia Ilomantsin Möhkössä, mutta nyt me olemme täällä eduskunnan istuntosalissa, ja katsotaan tilastoja. Katsotaan tilastoja: Tilastokeskus on yksi maailman parhaimmista ja luotettavimmista — maailman parhaimmista ja luotettavimmista — tilastoviranomaisista. Katsotaan sieltä työllisyyslukuja, katsotaan sieltä bkt-lukuja, ja kertokaa minulle: milloin se käänne tapahtui näissä kahdessa asiassa, jotka ovat myös hallituksen näitä keskeisiä tavoitteita? Työllisyys kääntyi 2015, talous kääntyi 2015. Tätä faktaa edes edustaja Huhtasaari ei pysty väristelemään.

15.56 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtman tuossa aiemmin juuri toi esiin nämä faktat, milloin tapahtui käänne taloudessa, milloin tapahtui käänne työllisyydessä. Ja kyllä minä nyt suosittelisin, että jos ei uskota meitä oppositiota, niin esimerkiksi sitten ainakin Talouselämää. Juuri luin otsikoita: "Hallitus ei voi onnitella itseään nousukaudesta". Olli Harma kirjoittaa ja käy näitä lukuja läpi: nykyhallitus ei ole aiheuttanut käännettä, ja käydään läpi sitä historiaa, että esimerkiksi kansantaloudessa trendi kääntyi keväällä 2015, [Laura Huhtasaaren välihuuto] jolloin hallitus oli astunut virkaan 29.5.2015. Ei kai se nyt sillä samalla astumalla sitten se trendi kääntynyt, kun tuli uusi hallitus. Kaikki nyt ymmärtävät tämän, ja siksi oli esimerkiksi viisasta, että edustaja Zyskovicz ei lähtenyt edes kinaamaan tai kyseenalaistamaan sitä, kenen ansiota tämä kasvu on.

Nyt, kun ministeri Orpo on täällä paikalla, todettakoon, että tässä on käyty aika vakava-henkistä keskustelua siitä, että kun nyt on tätä maailmantalouden vetoapua ja on myötätuulta — toisin kuin viime kaudella yhteisessä hallituksessa oli vähän vastatuulta — niin siitä huolimatta näitä taloustavoitteita ei saavuteta ja esimerkiksi valtionvelan alijäämätavoitteesta ollaan jäämässä kolminkertaisesti.

Katselin niitä liikennevaloja, mitkä olivat täällä talous-, työllisyys- ja velkaantuneisuustavoitteiden saavuttamisen suhteen. Niitä ei kerta kaikkiaan tulla saavuttamaan, ja se on se huoli ollut täällä tänään. Ja toivon todella, että tähän kiinnitetään vakavaa huomiota. Viimeksi tänään valiokunnassa asiantuntijat totesivat, että mikäli syksyllä tapahtuu näin hitaasti kuin tähän asti, niin sitten on taas kerran uusien sopeuttamistoimien aika, ja se ei todellakaan ole herkkua sellainen.

15.58 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän korkeasti arvostamani lehden, valtakunnan päälehden, kirjoituksen mukaan erityisen lupaavaa on se, että viennin kasvu on jakautunut monille toimialoille, niin kuin sanoin äsken. Ja juttu on niin, että nyt kun tässä sitten oppositio yrittää taas kääntää mustan valkoiseksi, että tämä on heidän ansiotaan ja hallituksen vika, niin olisikohan meidän kansanedustajien parempi tehdä toimia sillä tavalla, että puhuisimme rehellisesti ja suoraan, miten asiat ovat? Minä muistan elävästi viime vaalikauden loppupuolella, miten tämä maa oli suurin piirtein kaaoksessa — edustaja Viitanenkin taisi äänestää oman hallituksensa esityksiä vastaan tässä salissa — ja 100 000 työtöntä tuli lisää ja 40 miljoonaa oli velkaa otettu lisää sinä aikana. Niin kyllähän nyt pitää rehellisen ihmisen kertoa, että tämä hallituksen vuosikertomus vuodelta 2016 kertoo selvästi talouskäänteestä, ja siihen viittaa Helsingin Sanomien arvokas taloustoimitta-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

jakin omassa puheenvuorossaan tämän päivän Helsingin Sanomissa. Ja vihdoinkin olemme siinä tilanteessa lähiaikoina, että meidän pitää kasvua ylläpitääksemme tehdä myös viisaita työmarkkinaratkaisuja. Jos me lähdemme ulosmittaamaan nyt saatua etuutta välittömästi, se aiheuttaa sen, että ulkomaankaupat jäävät tekemättä ja meidän kansantaloutemme ei lähde siihen kasvuun, mitä tämä kansantalous välttämättä tarvitsee. Jos te tästä tosiasiain ympyrän kehästä lähette väentämään sitä, että hallitus on tyrinyt kaikki asiat ja tämä on teidän ansiotanne, kun joudutte oppositiosta maan asioita hoitamaan, niin sitä parlamentarismien sääntöä minun järkeni ei ymmärrä, ei sitten millään. Toivon, että jonain päivänä sen sitten ymmärtäisin, kun tulen viisaammaksi ja isommaksi. Mutta jos te kansalle lähette tällä tavalla tätä asiaa tuolla turuilla ja toreilla puhumaan, varmaan se jossakin pienessä piirissä saattaa jopa upota, mutta älkää hyvät ihmiset, hyvät edustajat, kollegat jo pelkäävät kansanedustajan tehtävän arvokkuuden takia lähtekö tällaiselle helppoheikkilinjalle. Siihen ei näköjään pysty edes joidenkin valtioiden käyttämät trollitehtaat, ja sille tielle ei kannata kenenkään lähteä.

16.00 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minä kyllä nyt jätän ehkä tuon retoriikan lajin kaikkien kuulijoiden tulkinnan varaan. Me olemme tässä yrittäneet hyvin vakavahenkisesti kysyä sitä, eikö ole ollenkaan huolestuttavaa hallituksen mielestä se, että tässä hallituksen omassa toimintakertomuksessa esitetyt omat arviot hallituksen velkatavoitteesta ja hallituksen työllisyystavoitteesta jäävät toteuttamatta. Eikö se aiheuta huolta? Se on ollut se iso kysymys tänään, mistä olemme puhuneet.

Toinen on se, että on hyvä, että maailmantalous näyttää jonkin verran piristymisen merkkejä. Mutta se, mikä tässä tekee tästä asiasta meidän näkökulmastamme, Suomen näkökulmasta, entistä huolestuttavamman, on se, että nyt tästä myöätäulesta huolimatta, joka maailmantaloudesta tulee, hallitus ei näitä omia työllisyys- ja velkaantumistavoitteitaan tule noudattamaan. Siitä on ollut kysymys. Olemme siitä vakavasti kysyneet. Emme ole tässä yrittäneet tehdä sillä tavalla kuin edustaja Hoskonen tuossa äsken sanoi, että olisimme lähteneet itseämme nostamaan tai puhumaan, [Hannu Hoskosen välihuuto] että talouskäännä nyt olisi ollut opposition ansiota — ei. Mutta se on totta, että varmasti niillä toimilla, mitä viime kauden lopulla esimerkiksi rakentamisen suhteen pistettiin käyntiin, on ollut oma vaikutuksensa tämän yleisemmän myöätäulesten ohella — kyllähän ihan talousasiantuntijatkin ovat myöntäneet sen. Eli nimenomaan edellisen hallituksen toimin on vaikutettu tähän suotuisaan tilanteeseen. Toivon, että voisitte sen ihan kunniakkaasti myöntää. Sehän on hyvä asia. Sehän on hyvä, että talous kasvaa.

Mutta se, mikä on huono asia, on se, että näihin tavoitteisiin ei päästy. Nyt on kädet nostettu ylös tämän velkaantumistavoitteen edessä. Se johtuu taas siitä, että hallitus ei kykene tekemään työllisyyttä lisääviä toimia ja rakenneuudistuksia, kuten perhevapaaudistusta ja muuta, mitä nyt kipeästi tarvittaisiin. Ja siksi olemme tässä kehässä, ja olemme siitä varoitaneet. Toivon todella, että ote tässä suhteessa muuttuu ja hallituksen politiikan suunta muuttuu.

16.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitasella on kyllä erinomainen tapa yhdistellä asioita, jotka eivät kuulu millään lailla toisiinsa. On aivan päivänselvä asia, että kun taloutta lähdetään tervehdyttämään, niin iso asia, iso kuva tässä koko hommassa on se, että me olemme viennistä riippuvainen maa ja vientiteollisuus on saatava pyörimään ja vienti liikenteeseen. Se näkyy tänä päivänä Suomen satamissa paremmin kuin

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

viimeisen — vuoden 2008 lokakuun — ison talousromahduksen jälkeen. Ensimmäisen kerran lokakuun 2008 jälkeen Suomen satamissa tapahtuu todella hyvin positiivisia asioita. [Pia Viitanen: Onko se hallituksen ansiota?] Vienti vetää, talous kasvaa, ja kuten pääministeri Sipilä on joskus tässä salissa sanonut, 2 prosentin talouskasvulla nämä hallituksen asettamat tavoitteet toteutuvat pikkuhiljaa itsestään.

Me emme pysty työllistämään ihmisiä millään tempputyöllistämällä. On parempi, että ihmiset saavat aitoa, oikeaa työtä, josta heille maksetaan aitoa, oikeaa palkkaa, ja maksavat veronsa, sosiaaliturvamaksunsa ja eläkkeensä, koska eläketurvakin riippuu siitä työstä, mitä ihminen elämänsä aikana tekee. Olemme uudistaneet työeläkelait tässä talossa, ja se tarkoittaa sitä, että ihmisen on oltava koko pitkä elämänsä aikana työsuhteessa, jotta saadaan se eläketurva kerättyä sitten vanhuuden suojaksi. Ja tämän hallituksen vuosikertomus vuodelta 2016 kertoo ihan oikein, että kasvu on lähtenyt liikkeelle. Meidän on vain pidettävä huoli siitä, että kasvun eväitä ei syödy nyt seuraavan tupokierroksen aikana vaan yhteisesti, kuten kilpailukykyopimuksessa teimme, kannamme vastuun siitä, että ihmiset alkavat pikkuhiljaa saada töitä ja palata työmarkkinoille — ja 7 miljardin työttömyyskustannuksista on helppo leikata, kun saadaan työllisyys kasvuun. Kun työttömyysmenot pienenevät radikaalisti, julkiselle puolelle tulevat verorahat kasvavat ja ihmisten hyvinvointi lisääntyy.

Tämä on maailman helpointa hommaa, kunhan ymmärrämme arvostaa toisiamme ja lopetamme jonkinjoutavan ihmisten harhauttamisen erilaisilla perhevapaa- tai muilla trollikeskusteluilla.

16.05 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! En halua jatkaa enää tämän sävyistä keskustelua, mutta mielestäni kyllä [Hannu Hoskonen: Mehän päästiin vasta asiaan!] se ansaitsee pöytäkirjaan merkinnän, että minä en katso hyvällä sitä, että kun täällä yritetään käydä vakavahenkistä keskustelua, niin sitten puhutaan, että täällä harhautetaan ja käydään jotain trollikeskustelua. [Hannu Hoskonen: Sitähän se on juuri!] Siitä ei ole kyse.

Puhemies! Minä olen ollut tässä parlamentissa 22 vuotta ja olen tottunut siihen, että sillekin annetaan jotain merkitystä, kun kuunnellaan vaikka talousasiantuntijoita valiokunnissa, tässä tapauksessa valtiovarainvaliokunnassa. Olemme tuoneet niitä huolia esiin, mitä siellä on talousoppineiden osalta meille kerrottu. Meillä on siihen täysi oikeus. Minä ymmärrän tietenkin, koska itsekin pidän värikkäästä salikielestä, että silloin tällöin voimme keskustella myös vähän kevyemmässä hengessä, mutta haluan nyt vain sanoa, puhemies, tähän loppuun, jotta pöytäkirjaan ei jäisi vääränlaisia tulkintoja opposition motiiveista, että haluamme vakavasti näitä asioita kyseenalaistaa. Se on parlamentarismien tunnuspiirre, että oppositiolla on tähän oikeus, ja se on myös meidän velvollisuutemme. Me teemme toisenlaisia vaihtoehtoja, esitämme omia vaihtoehtojamme. Te saatte niitä kritisoida, ja minusta se kuuluu pelin henkeen, mutta toivon, että kun niissä aika usein on pieniä jyväsii ja aika hyviäkin ideoita ja ajatuksia, hallitus voisi niistä aidosti ottaa kopin, koska muuten käy niin, että hukka perii. Toivottavasti näin ei käy.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan, jolle muut erikoisvaliokunnat voivat antaa lausunnon.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 28/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 7/2017 vp

Toinen käsittely

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

11. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle toiminnastaan 2016 valtiopäiville

Kertomus K 17/2016 vp
Valiokunnan mietintö TrVM 4/2017 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 4/2017 vp. Keskustelu asiasta keskeytettiin 5.5.2017 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 17/2016 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 17§:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2017 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 2/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 32/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 7 §:n ja 35 §:n 1 momentin 1 kohdan voimaannpanosta

Hallituksen esitys HE 34/2017 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 4/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 34/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

14. Lakialoite laiksi kokoontumislain 9 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 16/2017 vp Tom Packalén ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu

16.08 **Tom Packalén ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoontumislakia pitää muuttaa maamme nopeasti muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi mahdollisimman pikaisella aikataululla. Nykyinen kokoontumislaki ei anna yksiselitteistä valtuutusta poliisille puuttua kaupungin keskusta-alueelle ilmestyviin teltoihin ja telttaleireihin. Koska nykyinen kokoontumislaki ei mahdollista näiden esimerkiksi Helsingin Rautatietorilla olevien telttaleirien purkamista, on konkreettisenä vaarana, että niitä alkaa ilmaantua lisää myös muualle kaupunkiin.

Poliisi joutuu toimimaan Suomen lakien mukaan. Poliisina on turhauttavaa nähdä potentiaalisia turvallisuusuhkia näissä Helsingin keskustan leireissä. Mutta poliisi ei voi tehdä asialle mitään, vaikka yleisen järjestyksen ja turvallisuuden turvaamisen takaamiseksi nämä kyseiset leirit olisi pitänyt purkaa heti niiden ilmaannuttua Helsingin keskustaan. Nyt niiden oltua kolme kuukautta yhtäjaksoisesti Helsingin keskustassa on jo ilmaantunut lukuisia järjestyshäiriöitä ja myös väkivaltarikoksia.

Arvoisa puhemies! En lähde tässä leimaamaan kumpaakaan telttaleiriä. Totean kuitenkin poliisitaustaisena kansanedustajana, että leirien pitkäaikainen läsnäolo Helsingin keskustassa ruokkii eri ryhmittymien välistä polarisaatiota, jota en missään nimessä halua edesauttaa vaan ennemminkin ennaltaehkäistä mahdollisia laajamittaisempia konflikteja alueella. Nykylaki ei turvaa tällaista ennakoivaa riskienhallintaa poliisille, koska heillä ei ole lainsäädännöllisiä valtuuksia purkaa näitä leirejä.

Olen saanut poikkeuksellisen suuren määrän kansalaispalautetta, jossa turvallisuudetaan huolestuneet kansalaiset ihmettelevät, miksi näitä telttaleirejä ei saada purettua. Kuinka kauan tämän tilanteen annetaan jatkua? Yleinen järjestys ja turvallisuus vaativat nopeita toimenpiteitä. Siksi toivon, että lakialoitteeni yli puoluerajojen saa kannatusta ja nopeutettua käsittelyä valiokunnassa, jotta lakialoitteeni saadaan tässä heikentyneessä turvallisuusympäristössä mahdollisimman pian voimaan.

16.11 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella ehdotetaan muutettavaksi kokoontumislakia siten, että kaupungin yleisille alueille leiriytyminen voidaan yksiselitteisesti ja selkeästi kieltää kokoontumislain nojalla. Poliisilla on oltava oikeus purkaa uuden kokoontumislain turvin klo 22—6 ajalla yleisillä alueilla olevat väliaikaiset rakennelmat, esimerkiksi teltat ja muut leirit ja leirityyppiset väliaikaiset rakennelmat. Voimassa olevan kokoontumislain 9 § mahdollistaa yleisen kokouksen tauottoman jatkumisen kaupungin yleisillä paikoilla.

Tässä pitää todella nyt käyttää tarkkaa harkintaa. Minä ymmärrän tämän lakialoitteen idean. Itseäni harmittaa ihan valtavasti, että meillä on ihmisiä, jotka ovat laittomassa tilas-

Pöytäkirja PTK 50/2017 vp

sa ja Suomessa ja osoittavat mieltään Suomen maaperällä Helsingin keskustassa meidän viranomaispäätöksiämme vastaan. Minäkin haluaisin, että tämä leiri puretaan. Mutta kun sanon, että meidän tulee käyttää tarkkaa harkintaa, en halua kaventaa suomalaisten oikeuksia. Meillä on hyvin laajat kansalaisoikeudet, ja minun mielestäni se on saavutettu etu. Minusta humanitaarinen maahanmuutto ei voi johtaa siihen, että me rupeamme rajoittamaan meidän kansalaistemme oikeuksia. Emmehän me tiedä, kuinka pitkälle meidän täytyy siten siinä lähteä. Jos meillä on rajat auki, kadut suljettu ja tuloksena poliisivaltio, niin tämä on väärä tie lähteä korjaamaan näitä ongelmia. Jotta saamme sen maassa olevien laittoman mielenosoitusleirin purettua, niin siihen pitäisi käyttää ratkaisuna ulkomaalaisvalvontaa ja nykyiset kielteisen päätöksen saaneet tulisi ottaa säilöön ja sieltä säilöstä olisi vain yksi tie ulos, omaan maahansa takaisin. Lisäksi meidän tulee nyt laittaa länsiraja kiinni, samalla tavalla kuin meillä on itäraja kiinni, ja turvallisista maista meidän ei tule ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia.

16.14 **Eero Lehti kok:** Arvoisa herra puhemies! Se, että tämäntapaista ilmiötä on alkanut esiintyä säännönmukaisesti, herättää normaalissa suomalaisessa epäilyksen siitä, että jotkut asiat eivät koske ulkomaalaisia samalla lailla kuin ne koskevat suomalaisen oikeustajun mukaan suomalaisia. Se herättää turvattomuutta. Tämä on esimerkki siitä, että nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa lainsäätäjällä on täysi työ pysyä sillä lailla ajan tasalla, että tällainen ilmiö ei pysty leviämään ympäri maata.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

15. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 10.5.2017 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola